

№ 804/о

П Р И К А З

Б О Е Р Ы К

« 27 » 12 2024

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31-32 статьялары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә өлкәсендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләрне яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрәндәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлығының «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү турында» 2024 елның 2 сентябрәндәге 306/о номерлы боерыгы, Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе утырышының 2024 елның 15 ноябрәндәге 14 номерлы беркетмәсе нигезендә, 2024 елның 28 октябрәнән 2024 елның 11 ноябрәнә кадәр уздырылган гавами фикер алышуларның нәтижәләрен исәпкә алып, боерык бирәм:

1. Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен (алга таба – жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре) (кушымтада бирелә) расларга.

2. Массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара хезмәттәшлек секторына (Р.Ж.Зәйнуллина) әлегә боерыкны Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлығының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында үз көченә кергән көннән 7 календарь көннән дә соңга калмыйча урнаштыруны тәэмин итәргә.

3. Территорияләренә үстерү департаментының Агломерацияләренә үстерү идарәсенәң Әлмәт агломерациясен үстерү бүлегенә (О.М.Минһажетдиновага):

әлеге боерыкны Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы башлыгына үз көченә кергән көннән 7 календарь көннән дә соңга калмыйча жибәргә;

әлеге боерыкны «Татарстан Республикасы шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәмин итү» Татарстан Республикасы дәүләт мәгълүмат системасында әлеге боерык чыгарылган көннән алып биш эш көне эчендә урнаштырырга;

«Роскадастр» гавами-хокукый компаниясенең Татарстан Республикасы буенча филиалына территориаль зоналар чикләре урнашу урынының график тасвирламасы һәм Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләрнең координаталары исемлеге булган территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләрне әлеге боерык үз көченә кергән көннән алып биш эш көне эчендә электрон рәвештә жибәргә;

Россия Федерациясен территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында жириләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әлеге боерык чыгарылган көннән алып ун календарь көннән дә соңга калмыйча урнаштырырга.

4. Юридик бүлеккә (Р.И.Кузьминга), дәүләт теркәвенә алу өчен, әлеге боерыкның Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жибәрелүен тәмин итәргә.

5. Әлеге боерык рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә дип билгеләргә.

6. Әлеге боерыкның үтәлешен тикшереп торуны Территорияләрне үстерү департаментының Агломерацияләрне үстерү идарәсе башлыгы С.А.Рыбаковка йөкләргә.

Министр урынбасары

В.Н.Кудряшев

Татарстан Республикасы
Төзелеш, архитектура һәм
торак-коммуналь хужалыгы
министрлығының 2024 елның
27 декабрәндәге 804/о_____
номерлы боерыгы белән
расланды

**Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре»
муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАУЛЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«БАУЛЫ ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӘЛӘРЕ

1 том

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ
КҮРСӘТЕЛГӘН КАГЫЙДӘЛӘРГӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

2024 ел

ЭЧТӨЛӨК

КЕРЕШ.....	3
I ӨЛӨШ. ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӨЛӨРӨН КУЛЛАНУ ТӨРТИБЕ, ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӨЛӨРӨНӨ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӨРТИБЕ.....	4
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр.....	4
1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен керту нигезләре, билгеләнеше һәм составы.....	4
2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачык һәм аңлаешлы булуы.....	5
3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренең үз көченә керүе.....	5
4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык.....	5
II БҮЛЕК. Вәкаләтле органнар тарафыннан жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр.....	6
5 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре.....	6
6 статья. Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе.....	6
7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.....	7
8 статья. Территориаль зоналар.....	8
9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.....	8
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр.....	11
10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе.....	11
11 статья. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе.....	12
12 статья. Капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү тәртибе.....	12
IV БҮЛЕК. Вәкаләтле органнар тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр.....	13
13 статья. Территорияне планлаштыру документациясенә гомуми таләпләр.....	13
14 статья. Территорияне планлаштыру буенча документация төрләре.....	14
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турындагы нигезләмәләр.....	16
15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр.....	16
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр.....	17
16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе.....	17
VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр.....	18
17 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләрне Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту.....	18
18 статья. Территорияне комплекслы үстерү.....	18

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба – Кагыйдәләр) – Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, Россия Федерациясе Су кодексы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәмин итү турында» 2020 елның 13 мартындагы 279 номерлы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрдәге 98-ТРЗ номерлы һәм «Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә өлкәсәндә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләргә яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрдәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары нигезендә «Татарстан Республикасы пространство белешмәләре фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документнары

Кагыйдәләргә әзерләгәндә шулай ук Баулы муниципаль районының һәм Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң норматив хокукый актнары, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенәң төп юнәлешләргән билгеләүче башка документнары нигезләмәләргә исәпкә алына.

Әлегә кагыйдәләр территорияль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентнарын, әлегә Кагыйдәләргә куллану һәм аларга законнары нигезендә үзгәрешләргә кертү тәртибәң билгели, Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегә территориясеннән муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләргәнәң һәм капитал төзелеш объектнары хокук ияләрәң, хокукнарын һәм законлы мәнфәгатләргәнәң тәмин итү өчән нәтижәле файдалану шартнарын, шул исәптән жир кишәрлекләргәнәң һәм капитал төзелеш объектнарыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләргәнәң сайлау мөмкинлегә бирү юлы белән инвестицияләргә жәлеп итү өчән дә шартнары тудыралар.

І ӨЛЕШ. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДЭЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДЭЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

І БҮЛЕК. Гомуни нигезлэмәләр

1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен кертү нигезләре, билгеләнеше һәм составы

1. Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре республика башкарма хакимият органының норматив хокукый акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегендә жирдән файдалануны һәм төзелешләренә жайга салу системасын кертәләр.

2. Әлеге кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнгән:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокукларына ия булучыларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итү;

4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән дә.

3. Әлеге кагыйдәләр түбәндәгеләр белән берлектә кулланыла:

- техник регламентлар (алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кәргәнче – «Техник жайга салу турында» 2002 елның 27 декабрәндәге 184-ФЗ номерлы федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

- Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары белән;

- шәһәр төзелешен проектлау нормативлары белән;

- Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң һәм Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлары белән.

4. Әлеге кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

- Кереш;

- 1 том. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану тәртибе һәм күрсәтелгән кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;

- 2 том. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

Кушымта:

- Территориаль зоналарның чикләре турында белешмәләр.

5. Әлеге кагыйдәләр Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гәмәлгә ашыручы, жайга салучы һәм контрольдә тотучы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мөжбүри.

2 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачык һәм аңлаешлы булуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, үз составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының барлык физик һәм юридик затлары, шулай ук вазыйфай затлары, дәүләт хакимияте органнары һәм «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары өчен ачык булып тора.

2. Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгы (алга таба – вәкаләтле орган) әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тәмин итә, түбәндәге юллар белән:

- республика башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару, шулай ук вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән вакытта Территориаль планлаштыру федераль дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру.

3 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренәң үз көченә керүе

Әлеге Кагыйдәләр республика башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килми торган өлештә гамәлдә.

4 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

Әлеге кагыйдәләрен бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Вәкаләтле органнар тарафыннан жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр

5 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Шәһәр төзелеш эшчәнлеген өлкәсендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренен жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләренә яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрдәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлегенә уставы, Баулы муниципаль районы уставы, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турында Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукый актлары нигезендә билгеләнә.

2. Баулы муниципаль районы жирле үзидарә вәкилләкле органының (алга таба – район Советы) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- проектлар буенча гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибен, гавами тыңлауларны үткөрү срокларын, рәсми сайтны һәм (яисә) мәгълүмат системаларын, гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрләр урнаштырыла торган мәгълүмат стендларына таләпләрен, гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итү рәвешләрен, гавами тыңлауларны әзерләү тәртибен һәм беркетмә рәвешләрен, гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә әзерләү тәртибен һәм рәвешләрен, гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткөрү тәртибен, гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибен раслау.

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарның вәкилләкле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук Татарстан Республикасы «Баулы муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә уставы белән район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

3. Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы муниципаль берәмлегенә башлыгы – Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы башлыгы вәкаләтләре:

3.1 жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча гавами тыңлаулар үткөрү турында карар кабул итү.

Муниципаль берәмлекләренен жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында шәһәр төзелеш эшчәнлеген өлкәсендәге вәкаләтләренә яңадан бүлүгә бәйлә рәвештә «Шәһәр төзелеш эшчәнлеген өлкәсендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренен жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләренә яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрдәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында күрсәтелгән жирле үзидарә органнары вәкаләтләре Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгы мәсьәләләре» 06.07.2005 ел, №313 карары нигезендә Министрлык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6 статья. Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - комиссия) Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне күздә тотучы проектны әзерләү максатларында төзелә торган даими эшләүче коллегиаль орган булып тора.

2. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына, федераль законнарга, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларына һәм күрсәтмәләренә, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы һәм «Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә өлкәсендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләрне яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрендәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына һәм Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының «Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектының эзерләү комиссиясе турында» 2024 елның 5 мартындагы 35/0 номерлы боерыгына таяна.

3. Комиссия составы Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының «Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектының эзерләү комиссиясе турында» 2024 елның 5 мартындагы 35/0 номерлы боерыгы белән расланды.

4. Комиссияның функцияләре Татарстан Республикасы Төзелеш, архитектура һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының «Татарстан Республикасында жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектының эзерләү комиссиясе турында» 2024 елның 5 мартындагы 35/0 номерлы боерыгы белән билгеләнә.

5. Комиссия карары беркетмә белән рәсмиләштерелә, ул Комиссия әгъзалары тарафыннан имзалана һәм Комиссия утырышында рәислек итүче тарафыннан раслана.

6. Комиссия эше турындагы мәгълүмат барлык кызыксынган затлар өчен дә ачык.

7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Жир кишәрлеге яисә капитал төзелеш объектынә өлегә Кагыйдәләргә туры килми, өгәр:

- аларны рөхсәт ителгән файдалану төрләре тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалану төрләре исемлегенә кермәсә;
- аларның күләмнәре һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чик күрсәткеләргә туры килмәсә.

2. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яисә капитал төзелеш объектлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срогын билгеләмичә файдаланырга мөмкиннәр, мондый жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кеше гомере яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш.

3. Чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү бары тик мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларның рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм иң чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килмәгән жир кишәрлекләреннән яисә капитал төзелеш объектларыннан файдалану дәвам итсә һәм кеше гомере яисә сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудырган очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләреннән һәм объектлардан файдалануга тыю салынырга мөмкин.

8 статья. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен өзәрлөгөндө территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләрен берләштерү мөмкинлекләрен;

- жирлекнең генераль планында (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясындагы 6 өлешендә билгеләнгән очрактан тыш), муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасында билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырыла торган үсеше параметрларын;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән территориаль зоналарны;

- территориянең гамәлдәге планлаштырылуын һәм жирдән файдалануын;

- төрле категориядәге жир чикләренә планлаштырылган үзгәрешләрен;

- чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмауны;

- федераль әһәмияттәге тарихи жирлекнең тарихи-мәдәни терәк планын яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекнең тарихи-мәдәни терәк планын.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләр буенча билгеләнә ала:

- капма-каршы юнәлешләрдәге транспорт агымнарын аерып торучы магистральләр, урамнар, машина юллары линияләре;

- кызыл линияләр;

- жир кишәрлекләре чикләре;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендәге торак пунктлар чикләре;

- муниципаль берәмлекләр чикләре;

- табигать объектларының табигый чикләре;

- башка чикләр.

3. Территориаль зоналарның чикләре муниципаль берәмлекләр, торак пунктлар, жир кишәрлекләре чикләрен (Россия Федерациясе Жир кодексында яисә башка федераль законда каралган очрактарда, чикләре территориаль зоналар чикләрен кисеп үтәргә мөмкин булган жир кишәрлегеннән тыш) кисеп үтә алмый. Территориаль зоналар чикләрен территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләре, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләре белән кисештерү рөхсәт ителә.

4. Территориаль зоналарның чикләре, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтәргә мөмкин булган жир кишәрлегеннән тыш, һәр жир кишәрлегенә бары тик бер территориаль зонага каравы таләбенә жавап бирергә тиеш.

5. Һәр территориаль зона өчен әлегә Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренә, шулай ук жир кишәрлекләре өстендә һәм астында булган һәм аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын алга таба эксплуатацияләү процессында кулланыла торган барлык нәрсәләрнең хокукый режимы билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрәндә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан фактта файдалану;

- жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын гамәлдә булган һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләрен бер территориаль зона чикләрәндә берләштерү мөмкинлекләре;

- муниципаль берәмлекләренң территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналары һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеш регламентында тиешле территориаль зона чикләрәндә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре;

- жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрлары;

- капитал төзелеш объектларының архитектура-шәһәр төзелеш күренешенә таләпләр;

- жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган чикләүләр;

- аңа карата шәһәр төзелеш регламенты билгеләнә торган территориаль зона чикләрәндә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылган очракта, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәпләмә күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориядән файдалана алуының мөмкин булган максималь дәрәжәсенә исәпләмә күрсәткечләре.

4. Шәһәр төзелеш регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында күрсәтелгән территориаль зона чикләре чикләрәндә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына бертигез дәрәжәдә кагыла.

5. Шәһәр төзелеш регламентының гамәлдә булуы түбәндәге жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясә халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкәрләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрәндә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган һәм аларны тоту режимы, реставрацияләү, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлаштыру параметрлары турында карарлар мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган һәйкәлләр яки ансамбльләр территорияләре чикләрәндә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрәндә;

- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр, истәлекле урыннар территорияләренә, территорияләрдән файдалануның аерым шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеш регламентлары Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеш регламентлары түбәндәгеләр өчен билгеләнми:

- урман фонды жирләре;

- өске сулар белән капланган жирләр;

- запастагы жирләр;

- махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре;

- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;
- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының вәкаләтле башкарма органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә.

Урман фонды жирләре составындагы жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән, махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән (махсус сакланылучы табигать территорияләре составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану тиешенчә урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә нигезендә билгеләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында нигезләмәләр

10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе

1. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре жир мөнәсәбәтләре өлкәсендә дөүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә билгеләнә.

2. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалану түбәндәге төрләрдә булырга мөмкин:

- 1) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;
- 2) шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре;
- 3) рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

3. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның икенче төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләре үтәлгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре, дөүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дөүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дөүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтсез һәм килештерүсез мөстәкыйль сайлана.

5. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

6. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан файдалану төрен үзгәртү жирләрнең максатчан билгеләнешен һәм категориясен үтәгәндә гамәлгә ашырыла.

7. Шәһәр төзелеше регламенты нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан файдалану төрен үзгәртү хокукка ия булучылар тарафыннан рөхсәт ителми:

1) мондый кишәрлектә капиталъ төзелеш объектын төзүгә бәйлә рөхсәт ителгән файдалану төрләренә төзелешкә бәйлә булмаган максатлар өчен бирелгән жир кишәрлегенә карата;

2) мондый жир кишәрлегендә файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре булган капиталъ төзелеш объектын булмаганда рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төренә карата;

3) шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлегенә карата;

4) шәһәр төзелеше регламенты билгеләнмәгән жир кишәрлегенә карата.

8. Жир кишәрлекләреннән файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре мондый жир кишәрлегенә карата рөхсәт ителгән файдалануның тиешле төре турында белешмәләр Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дөүләт реестрына (алга таба – КМБДР) кертелгән көннән сайланган дип санала. КМБДР жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре турында белешмәләр керту таләп ителми.

9. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның бер үк төрләре ярдәмче һәм шартлы рөхсәт ителгән файдалану төрләре исемлегендә бер үк вакытта булырга мөмкин. Мондый очракларда рөхсәт ителгән

файдалануның ярдәмче төре территорияль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп төре белән бергә файдаланылса билгеләнә. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төре төп буларак билгеләнү планлаштырылган очракларда кулланыла (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында каралган тәртиптә файдалануның мондый төренә рөхсәт алу шарты белән).

11 статья. Жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлегеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибендә бирелә. Дәүләт хезмәтен күрсәтү өчен кирәкле документлар исемлеге дәүләт хезмәтен күрсәтүнең административ регламенты белән билгеләнә.

12 статья. Капиталъ төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү тәртибе

Капиталъ төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт дәүләт хезмәте күрсәтү тәртибендә бирелә. Дәүләт хезмәтен күрсәтү өчен кирәкле документлар исемлеге дәүләт хезмәтен күрсәтүнең административ регламенты белән билгеләнә.

IV БҮЛЕК. Вәкаләтле органнар тарафыннан территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында нигезләмәләр

13 статья. Территорияне планлаштыру документациясенә гомуми таләпләр

1. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территорияләренң тотрыклы үсешен тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын аерып алу, җир кишәрлекләренң чикләрен билгеләү, капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналарының чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Территорияне планлаштыру документларын эзерләү, әгәр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 10² өлешендә башкасы каралмаган булса, территориаль планлаштыру документлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру документларын эзерләүдән тыш), урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары нигезендә махсус сакланылучы табигать территориясе турында нигезләмә, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, «Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 елның 29 декабрендәге 443-ФЗ номерлы федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәләгән тәмин итү таләпләре, техник регламентлар, кагыйдәләр җыелмалары таләпләре нигезендә; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкәрләренң) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

2. Капитал төзелеш объекттын урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру документларын эзерләү түбәндәгә очрактарда мәҗбүри була:

- федераль, региональ яисә җирле әһәмияттәгә капитал төзелеш объекттын урнаштыруга бәйлә рәвештә дәүләт ихтыяжлары яисә муниципаль ихтыяжлар өчен җир кишәрлекләрен тартып алу зарурлығына бәйлә рәвештә;

- кызыл сызыктарны билгеләү, үзгәртү яисә бетерү кирәк булса;

- җир законнары нигезендә җир кишәрлекләрен төзү территорияне ыланлау проекты нигезендә генә гамәлгә ашырыла алган очракта, җир кишәрлекләрен барлыкка китерү зарурлығы булса;

- капитал төзелеш объекттын урнаштыру уртақ чиге булган ике һәм аннан да күбрәк муниципаль берәмлекләр территорияләрендә планлаштырылса (мондый капитал төзелеш объекттын урнаштыруны дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә җирләрдә яисә җир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру планлаштырылган һәм мондый капитал төзелеш объекттын урнаштыру өчен дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә җир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителмәгән очрактан тыш);

- линия объекттын төзү, реконструкцияләү планлаштырылса (линия объекттын дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә җирләрдә яисә җир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган һәм мондый линия объекттын урнаштыру өчен дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә җир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителмәгән очрактан тыш). Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объекттын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру буенча документация эзерләү таләп ителми торган башка очрактар билгеләнергә мөмкин;

- линия объектын булмаган капитал төзелеш объектын һәм аның эшләвен тәмин итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектын махсус сакланылучы табигать территориясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә урнаштыру планлаштырылса;

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырылса;

- «Күпфатирлы йортларны һәм башка күчәмсез милек объектын өлешле төздә катнашу һәм Россия Федерациясенә кайбер закон актларына үзгәрешләр кергү турында» 2004 елның 30 декабрдәге 214-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак төзелеш объектын төзү планлаштырылса.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү планлаштыру структурасының жирдән файдалану һәм территория зоналарын төзү кагыйдәләрендә билгеләнгән һәм (яисә) муниципаль районнарны территория планлаштыру схемаларында, жирлекләрен генераль планнарында, территорияне комплекслы үстерү каралган территорияләрдә билгеләнгән бер яисә берничә чиктәш элементларының территориясен планлаштыру проектында бүлеп бирелә торган өлешләренә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларының гомуми таләпләре, эзерләү һәм раслау, шулай ук жирлек территориясенә карата территорияне планлаштыру документларын эзерләү үзгәрешләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 45, 46 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеш эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрдәге 98-ТРЗ номерлы һәм «Шәһәр төзелеш эшчәнлеге өлкәсендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләренә яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрдәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

14 статья. Территорияне планлаштыру буенча документация төрләре

1. Территорияне планлаштыру буенча документация төрләре булып түбәндәгеләр тора:

- территорияне планлаштыру проекты;

- территорияне ыланлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын эзерләү планлаштыру структурасы элементларын аерып чыгару, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен, капитал төзелеш объектын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырып үстерү характеристикаларын һәм чиратлыгын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ыланлау проектын эзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элемент чикләрендә, территория зонаның жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә билгеләнгән чикләрендә һәм (яисә) муниципаль районны территория планлаштыру схемасында, жирлекнең генераль планында, территорияне комплекслы үстерү каралган территориянең билгеләнгән чикләрендә урнашкан территориягә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ыланлау проектын эзерләү түбәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

- барлыкка килә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләрен чикләре урнашу урынын билгеләү;

- чикләрендә капитал төзелешнең яңа объектын урнаштыру планлаштырылмый торган төзелгән территорияләр өчен, шулай ук, мондый билгеләүләр, үзгәртүләр, гамәлдән чыгару бары тик гомуми файдаланудагы территория чикләрен үзгәртүгә генә китергән очракта, территорияне комплекслы үстерү күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген барлыкка китерүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйлә рәвештә кызыл линияләрен билгеләү, үзгәртү, туктату өчен.

5. Территорияне ыланлау проекты расланарга тиешле төп өлештән һәм әлегә проектны нигезләү материалларыннан гыйбарәт.

6. Территорияне ызанлау проектларын эзерләү, территорияне планлаштыру документларын эзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп ителгән очракларда, инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла. Территорияне ызанлау проектын эзерләү максатларында әлеге территорияне планлаштыру проектын эзерләү өчен алынган инженерлык эзләнүләре материалларыннан һәм нәтижәләреннән аларны үтәгән көннән алып иң күбе биш ел дәвамында файдалану рәхсәт ителә.

7. Территорияне ызанлау проектын эзерләгәндә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә чикләре урнашу урынын билгеләү шәһәр төзелеше регламентлары һәм эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен жир кишәрлекләрен бүлеп бирү нормалары, барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә карата федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр җыелмаларында билгеләнгән башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне ызанлау проектын эшләү чикләрендә жир кишәрлекләре барлыкка килү каралган территориянең кадастр планында жир кишәрлегенә яисә жир кишәрлекләренә урнашуының расланган схемасы нигезендә гамәлдә булу срогы тәмамланмаган территориягә карата гамәлгә ашырылган очракта, мондый территорияне ызанлау проектында жир кишәрлекләре чикләренә урнашу урыны әлеге схемада төзелүе каралган жир кишәрлекләре чикләренә урнашу урынына туры килергә тиеш.

9. Тарихи жирлек территориясенә карата эзерләнгән территорияне ызанлау проектында сакланышын тәмин итү Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрен) саклау турындагы законнарда каралган планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасы элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территорияне ызанлау проектын аерым документ рәвешендә эзерләгән очракта, территория чикләрендә урнашкан һәм (яисә) территорияне комплекслы үстерү күздә тотылмаган жир кишәрлеге барлыкка килүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйлә рәвештә кызыл линияләрен билгеләү, үзгәртү, бетерү өчен территорияне ызанлау проектын эзерләү очрагынан тыш, кызыл линияләрен шушы рәвешле билгеләү, үзгәртү гомуми файдаланудагы территория чикләрен үзгәртүгә китергән шарт белән.

11. Территорияне планлаштыру документларына карата гомуми таләпләр, эчтәлек, эзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы һәм «Шәһәр төзелеше эшчәнлегенә өлкәсендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары арасында вәкаләтләренә яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрендәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турындагы нигезләмәләр

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча иҗтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

Гавами тыңлаулар түбәндәге мәсьәләләр буенча яшәешнең уңайлы шартларына кеше хокукын, жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен саклау максатларында үткәрелә:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектларына, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында;

2) территорияне планлаштыру проектларына, территорияләрне планлаштыру проектларына үзгәрешләр кертүгә;

3) территорияне ызанлау проектларына, территорияне ызанлау проектларына үзгәрешләр кертүгә;

4) жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына;

5) капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрларынан тайпылуга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектларына.

2. Гавами тыңлаулар эш һәм ял көннәренә билгеләнергә мөмкин. Рәсми бәйрәм көннәрендә гавами тыңлаулар уздырылмый.

3. Эш көннәрендә гавами тыңлаулар башлану вакыты жирле вакыт белән 18 сәгатътән иртәрәк билгеләнә алмый.

4. Гавами тыңлауларның нәтижәләре киңәш итү характерында була.

5. Проектлар буенча гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе, гавами тыңлауларны оештыручы, гавами тыңлауларны уздыру срогы, рәсми сайт һәм (яисә) мәгълүмат системалары, гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрләр урнаштырыла торган мәгълүмат стендларына таләпләр, гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итү рәвеше, гавами тыңлауларны эзерләү тәртибе һәм беркетмә рәвеше, гавами тыңлауларны эзерләү тәртибе һәм нәтижәләре турында бәяләмә формасы, гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткөрү тәртибе, шулай ук гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге уставы һәм (яисә) жирле үзидарәнең вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында нигезләмәләр

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе, әлеге статья үзенчәлекләрен исәпкә алып, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясы белән билгеләнә.

2. Территориаль зоналар кагыйдәләрдә билгеләнмәгән торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан жир кишәрлекләрендә төзелеш ниятләре барлыкка килгән очракта, мондый жир кишәрлекләренә хокукый режимы тиешле территориаль зона билгеләү өлешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү юлы белән билгеләнә.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында нигезләмәләр

17 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләргә Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту

1. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләргә Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту кагыйдәләре «Күчәмсез мөлкәтне дәүләт теркәвенә алу турында» 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы федераль законның 32, 34 статьялары нигезләмәләргә белән билгеләнә.

2. Әлеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналар, шул исәптән Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлекләренен, торак пунктларның яисә муниципаль берәмлекләренен чикләре урнашу урынын билгеләүдәгә хаталарны исәпкә алып билгеләнә.

Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында белешмәләргә булмаган торак пунктларның чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдәгә хаталар исәпкә алынмый.

18 статья. Территорияне комплекслы үстерү

Территорияне комплекслы үстерү Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында территорияләргә комплекслы үстерү проектларын гамәлгә ашыру чаралары турында» 2021 елның 24 сентябрдәгә 913 номерлы карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАУЛЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
«БАУЛЫ ШӘҺӘРЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ

**ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

2 том.

ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ
ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2024 ел

ЭЧТӨЛӨК

19 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар.....	3
20 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар.....	7
21 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.....	8
22 статья. Шәһәр төзелеше регламенты составы.....	8
23 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары.....	9
23.1. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре.....	9
23.2. Индивидуаль торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1).....	12
23.3. Азкатлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2).....	15
23.4. Уртача катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж3).....	18
23.5. Катнаш торак һәм ижтимагый төзелеш зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОЖ).....	21
23.6. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (ОД). 24	
23.7. Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Т).....	28
23.8. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И).....	29
23.9. I-II класслы хәвефлеләктәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П1).....	30
23.10. III класслы хәвефлеләктәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2).....	32
23.11. IV-V класслы хәвефлеләктәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П3).....	35
23.12. V класслы хәвефлеләктәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П4).....	37
23.13. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС).....	38
23.14. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2).....	40
23.15. Күмәк авыл хужалыгыннан файдалану зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4).....	41
23.16. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2).....	42
23.17. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Р3). 44	
23.18. Зиратларны урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СН1).....	46
23.19. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОБ) 47	
24 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр 48	
25 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр.....	49
26 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырып файдалану территорияләре.....	49
27 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр.....	51
27.1. Гомуми нигезләмәләр.....	52
27.2. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары.....	54
27.3. Су саклау зоналары, жир өсте су объектларының яр буе саклык полосалары.....	58
27.4. Электр челтәре хужалыгы объектларының саклык зоналары.....	60
27.5. Элемтә линияләренен һәм корылмаларының саклык зоналары.....	62
27.6. Газ бүлү челтәрләренен саклау зоналары.....	62
27.7. Ятмаларны төзекләндерү объектларының саклау зоналары.....	62
27.8. Саклау зоналары һәм магистраль торбаүткәргечләрдән минималь ераклык зоналары.....	62
27.9. Предприятиеләрнен, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары.....	63
28 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр.....	64
29 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр.....	65

II ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗӨЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ

VIII БҮЛӨК. ШӘҺӘР ТӨЗӨЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ

19 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлөшө булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның код билгеләре – территориаль зонаның төр индексы һәм билгеләнгән территориаль зонаның номеры күрсәтелгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 1 томындагы 8 статья нигезләмәләре нигезендә билгеләнде.

2. Территориаль зонаның һәр төре өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелешен регламенты билгеләнә, ул бер төрдәге барлык билгеләнгән территориаль зоналарга карата гамәлдә була.

Территориаль зоналар төрләрен билгеләү өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территориаль зона төре индексы	Территориаль зона төре исеме
Ж1	Индивидуаль торак төзелешен зонасы (Ж1)
Ж2	Аз катлы торак төзелешен зонасы (Ж2)
Ж3	Урта катлы торак төзелешен зонасы (Ж3)
ОЖ	Катнаш торак һәм ижтимагый төзелешен зонасы (ОЖ)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)
И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
П1	I-II класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П1)
П2	III класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2)
П3	IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П3)
П4	V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4)
КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)
СХ2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)
СХ4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)
Р2	Рекреацион билгеләнештәге зона (Р2)
Р3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (Р3)
СН1	Зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)
ОБ	Оборона һәм иминлек объектлары зонасы (ОБ)

Территориаль зона төрен билгеләү өчен әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемнән яисә индексны куллану бертигез мәгънәгә ия.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона исеме түгәрәк жәяләргә ябыштырылган территориаль зона төре индексны һәм билгеләнгән территориаль зона номерын үз эченә алган территориаль зона төре исемнән гыйбарәт.

Территориаль зона индексы территориаль зона төре индексна туры килә. Территориаль зоналарга карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона төре индексы» терминнарын куллану бертигез мәгънәгә ия. Бер үк индекслы барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелешен регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Территориаль зона исеме	Зонаның урнашу урыны
1-1	Ж1	№1-1 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
1-2	Ж1	№1-2 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
1-3	И	№1-3 инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)	Баулы шәһәре
1-4	СХ4	№1-4 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре
1-5	РЗ	№1-5 ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (РЗ)	Баулы шәһәре
1-6	СН1	№1-6 зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)	Баулы шәһәре
2-1	Ж1	№2-1 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
2-2	Ж1	№2-2 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
2-3	ОЖ	№2-3 катнаш торак һәм ижтимагый төзелеш зонасы (ОЖ)	Баулы шәһәре
2-4	ОД	№2-4 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Баулы шәһәре
2-5	И	№2-5 инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)	Баулы шәһәре
2-6	ПЗ	№2-6 IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ)	Баулы шәһәре
2-7	П4	№2-7 V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4)	Баулы шәһәре
2-8	КС	№2-8 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре
2-9	СХ4	№2-9 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре
2-10	Р2	№2-10 рекреацион билгеләнештәге зона (Р2)	Баулы шәһәре
2-11	РЗ	№2-11 ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (РЗ)	Баулы шәһәре
2-12	СН1	№2-12 зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)	Баулы шәһәре
2-13	Ж1	№2-13 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
2-14	ОД	№2-14 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Баулы шәһәре
2-15	Т	№2-15 транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)	Баулы шәһәре
3-1	Ж1	№3-1 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
3-2	Ж2	№3-2 аз катлы торак төзелеше зонасы (Ж2)	Баулы шәһәре
3-3	ОЖ	№3-3 катнаш торак һәм ижтимагый төзелеш зонасы (ОЖ)	Баулы шәһәре
3-4	ОД	№3-4 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Баулы шәһәре
3-5	Т	№3-5 транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)	Баулы шәһәре
(3-6)	ПЗ	№3-6 IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ)	Баулы шәһәре
3-7	П4	№3-7 V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4)	Баулы шәһәре
3-8	КС	№3-8 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре
3-9	КС	№3-9 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре
3-10	СХ4	№3-10 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре
3-11	СХ4	№3-11 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре
3-12	ОБ	№3-12 оборона һәм иминлек объектлары зонасы (ОБ)	Баулы шәһәре
4-1	Ж1	№4-1 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
4-2	Ж2	№4-2 аз катлы торак төзелеше зонасы (Ж2)	Баулы шәһәре
4-3	Ж3	№ 4-3 уртача катлы торак төзелеше зонасы (Ж3)	Баулы шәһәре
4-4	ОД	№4-4 күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Баулы шәһәре
4-5	Т	№4-5 транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)	Баулы шәһәре
4-6	ПЗ	№4-6 IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (ПЗ)	Баулы шәһәре

4-7	КС	№4-7 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре
4-8	СХ2	№ 4-8 авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2)	Баулы шәһәре
4-9	СХ4	№4-9 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре
4-10	СН1	№4-10 зиратларны урнаштыру зонасы (СН1)	Баулы шәһәре
5-1	Ж1	№5-1 индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)	Баулы шәһәре
5-2	Ж2	№5-2 аз катлы торак төзелеше зонасы (Ж2)	Баулы шәһәре
5-3	Т	№5-3 транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)	Баулы шәһәре
5-4	И	№5-4 инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)	Баулы шәһәре
5-5	П1	№ 5-5 I-II класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П1)	Баулы шәһәре
5-6	П2	№5-6 III класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2)	Баулы шәһәре
5-7	П3	№5-7 IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П3)	Баулы шәһәре
5-8	П4	№5-8 V класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П4)	Баулы шәһәре
5-9	КС	№5-9 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре
5-10	СХ4	№5-10 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре
6-1	И	№6-1 инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)	Баулы шәһәре МБ
6-2	П1	№6-2 I-II класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П1)	Баулы шәһәре МБ
6-3	П1	№6-3 I-II класслы хәвефлелектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П1)	Баулы шәһәре МБ
6-4	КС	№6-4 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре МБ
6-5	КС	№6-5 коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)	Баулы шәһәре МБ
6-6	СХ4	№6-6 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре МБ
6-7	СХ4	№6-7 күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (СХ4)	Баулы шәһәре МБ

Искәрмәләр.

Баулы шәһәре МБ шартлы кыскартылышында «Баулы шәһәре муниципаль берәмлеге» билгеләнде

Территориаль зонаны билгеләү өчен аның исемнән яисә номерын әлеге Кагыйдәләр кысаларында куллану бертигез мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләреннән бер яисә берничә контурыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бер үк индекска һәм территориаль зона номерына ия булган территориаль зоналар чикләре контурлары бер күп контурлы территориаль зонага керәләр.

Шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында бертөрле индекслы, әмма территориаль зоналарның төрле номерлы территориаль зоналар чикләре контурлары бер төрдәге төрле территориаль зоналарга керәләр.

5. Чикләре һәм шәһәр төзелеше регламентлары мәжбүри тәртиптә билгеләнә торган территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук түбәндәгеләр күрсәтелгән:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;
- аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;
- бөтен жир кишәрлегенә карата билгеләнә алмый торган территориаль зона регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлегеннән яисә аның өлешеннән) фактта яисә планлаштырылган файдалану территориясе.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы текст билгеләре (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Индекссы	Атамасы
ЛО	Линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдаланудагы территорияләр

2) Аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр

Индекссы	Атамасы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Өске сулар белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре

3) Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Индекссы	Атамасы
Ж1-Ф	Ж1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
ОД-Ф	ОД зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
ПЗ-Ф	ПЗ зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
КС-Ф	КС зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
СХ3-Ф	СХ3 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
СХ4-Ф	СХ4 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе
Ж3-П	Ж3 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырып файдалану территориясе
ОД-П	ОД зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырып файдалану территориясе

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булып саналмый, бу жирләрнең һәм территорияләрнең чикләре турында белешмәләр әзерләнми һәм Күчмәс мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

20 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелгән, алар Россия Федерациясә законнары нигезендә җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануга өстәмә чикләүләр билгели.

2. Әлеге Томның 27 статьясындагы 27.1 өлеше нигезләмәләре нигезендә, әлеге Кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә: билгеләнгән, билгеләнүгә планлаштырыла торган, ориентирлы.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән һәм планлаштырыла торган зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

Территориядән файдалануның аерым шартлары булган ориентирлы зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелми, чөнки аларның җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көче юк. Бу зоналарның якинча чикләре генераль планы нигезләү материаллары составына керүче җирлекнең генераль планы карталарында күрсәтелергә мөмкин.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү планлаштырыла торган шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәгълүмати-белешмә характерда. Тулысынча яисә өлешчә территориянең махсус шартлары белән планлаштырыла торган зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләренең хокук ияләре моңдый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләренең гамәленә суд тәртибендә дәгъва белдерергә хокуклы.

3. Характеристикалары күрсәтелгән зоналар чикләрендә гамәлдә булган җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануга чикләүлөргә туры килмәгән территориядән файдалануның махсус шартлары билгеләнгән яисә билгеләнүгә планлаштырыла торган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан җир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары әлеге Кагыйдәләргә туры килми.

4. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш, күрсәтелгән картада махсус сакланылучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре; тарихи җирлекләр территорияләре чикләре күрсәтелергә мөмкин.

21 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Территориаль зоналар чикләре урнашу урынының график тасвирламасы, Күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләрнең характерлы нокталары координаталары исемлеге булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турындагы белешмәләр әлеге Кагыйдәләргә мәҗбүри кушымта булып тора.

III ӨЛӨШ. ШӘҺЭР ТӨЗӨЛӨШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛӨК. ШӘҺЭР ТӨЗӨЛӨШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

22 статья. Шәһәр төзелеш регламенты составы

1. Шәһәр төзелеш регламентында тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына карата түбәндөгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары;

3) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган чикләүләр;

4) аңа карата шәһәр төзелеш регламенты билгеләнә торган территориаль зона чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылган очракта, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минимал дәрәжәсенә исәпләмә күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориядән файдалана алуының мөмкин булган максимал дәрәжәсенә исәпләмә күрсәткечләре.

2. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен билгеләү аңа карата шәһәр төзелеш регламенты билгеләнә торган һәр территориаль зонага карата мәжбүри була.

3. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан шартлы рәвештә файдалануның рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яисә шартлыча рөхсәт ителгән төр урынына рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен куллану рөхсәт ителми.

4. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен файдалануның икенче төренә үзгәртү, әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеш регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтсез һәм килештерүсез мөстәкыйль сайлана.

6. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү әлегә Кагыйдәләрдә Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясы нигезендә билгеләнә торган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Шәһәр төзелеш регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнмәгән жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

8. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм региональ әһәмиятгә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш), саклау корылмаларын (утыртмаларын), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезия билгеләрен урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителә торган төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

9. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 2020 елның 10 ноябрәндә п/0412 номерлы боерыгы белән расланган Жир кишәрлекләреннән

рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы (алга таба – Классификатор) нигезендә билгеләнә. Күрсәтелгән классификатор рөхсәт ителгән файдалану төрләренең исемнәрен, аларның кодларын (санлы билгеләрен) һәм жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрөнәң тасвирламасын үз эченә ала. Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрөнәң текст атамасы һәм аның коды (санлы тамгасы) бертигез мәгънәле була.

10. Жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм капиталъ төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның мөйданы;

2) катларның иң чик саны һәм биналарның, төзелмәләренәң, корылмаларның иң чик биеклеге;

3) жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь проценты, ул төзелергә мөмкин булган жир кишәрлегенәң суммар мөйданының жир кишәрлегенәң барлык мөйданына нисбәте буларак билгеләнә;

4) биналар, төзелмәләр, корылмалар төзү тыелган биналарны, төзелмәләренәң, корылмаларны мөмкин булган урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр;

5) башка параметрлар.

11. Жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары кагыйдәләр жыелмаларында, техник регламентларда, шәһәр төзелешен проектлау нормативларында, санитария кагыйдәләрендә чик параметрларга карата катгыйрак таләпләр каралмаган очрактарда кулланыла.

12. Жир кишәрлегенәң минималь күләменә (мөйданына) чикләүләр бер хокук иясенәң рөхсәт ителгән файдалану төре бертөрле булган чиктәш жир кишәрлекләренә кагылмый.

13. Бина катларының иң чик саны жир өстендәге барлык катларны үз эченә ала, мансардны да кертеп, шулай ук цокольны да кертеп, әгәр цоколь катының түбәсе жирнең планлаштыру билгесе дәрәжәсеннән кимендә 2 м күтәрелсә.

14. Жир кишәрлеген төзүнең максималь проценты жир кишәрлегендә урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның мөйданын исәпкә ала, яссы корылмалардан һәм капиталъ төзелеш объектларының яисә аларның жир кишәрлеге астындагы өлешләреннән (объектның жир асты өлешеннән) гайре.

23 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеш регламентлары

Шәһәр төзелеш регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территориаль зонаның һәр төренәң шәһәр төзелеш регламентының гамәлдә булуы әлегә төрдәге барлык билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

23.1. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен төп яки шартлы рөхсәт ителгән төргә өстәмә рәвештә генә сайлап алырга мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир кишәрлекләренәң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шөһөр төзелеше регламентында бу төрнең классификатордагы тасвирламасы нигезендә конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән ярдәмче төрләр күрсәтелми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре; файдалануның ярдәмче төре билгеләнә торган төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төрләрнең кодлары һәм ярдәмче төрләр өчен капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төре исеме	Ярдәмче төр билгеләнә торган куллануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләр коды	Капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрлары	
			катларның иң чик саны, корылманың иң чик биекlege	төзелешнең максималь проценты
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	б-мәгән	б-мәгән
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	б-мәгән	б-мәгән
1.19	Печән чабу	1.8	0	б-мәгән
1.20	Авыл хужалыгы терлекләре көтү	1.8	0	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 5 м	20%
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	б-мәгән	б-мәгән
3.2.4	Тулай тораclar	3.5.2, 6.12	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	2.5; 2.6; 3.2.4	б-мәгән	б-мәгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнlegе объектлары	3.6.2	б-мәгән	б-мәгән
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	б-мәгән	б-мәгән
4.9	Хезмәт гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	б-мәгән
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү майданчыклары	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	б-мәгән
5.4	Кече үлчәмле суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	б-мәгән	б-мәгән

11.3	Гидротехник корьлмалар	1.13	б-мөгөн	б-мөгөн
------	---------------------------	------	---------	---------

23.2. Индивидуаль торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Индивидуаль торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Ж1 индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Индивидуаль торак төзелеше зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен билгеләнгән йорт яны жир кишәрлекләре булган аерым торучы торак йортлар;
- блокланган торак йортлар;
- азкатлы күпфатирлы торак йортлар (мансардлыны да кертеп, дүрт катка кадәр).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым урнашкан, төзелгән яисә янкормаланган объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданныр яшәвенә бәйле һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамый торган объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелгән мөмкин.

Рөхсәт ителгән файдалану төрләре белән 2.1, 2.2 кодлы жир кишәрлекләре ясаганда (шул исәптән бүлү яки бүлеп чыгару юлы белән) урам (юл) фронты буйлап жир кишәрлегенең минималь киңлеге кимендә 12 м; 2.3 кодлы жир кишәрлегенең – кимендә 6 м, 2.1.1 кодлы жир кишәрлегенең кимендә 27 м булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдемче корылмаларның максималь биеклегә – яссы түбә башына кадәр 3,5 м, иңкел түбә сызыгына кадәр 4,5 м.

Индивидуаль торак төзелеше өчен түбәндәге араларны алырга кирәк:

- кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;
- кишәрлек чикләреннән хужалык корылмаларына кадәр – кимендә 1 метр;
- торак бинаның тәрәзәләреннән күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр – кимендә 10 метр;
- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара – 12 метрдан да ким түгел;
- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәэмин итү чыганагына (коега) кадәр ара – 25 метрдан да ким түгел.

Блокировкаланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен араларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- 2.3 коды өчен кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр.
- 2-3 катлы торак йортларның озын яклары арасында: 15 метрдан да ким түгел; 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзеклекләре);
- тәрәзәләре торак бүлмәләрдән булган бу биналарның озын яклары һәм кырыйлары арасында – кимендә 10 метр.

Гомуми файдаланудагы майданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен торак йортларга кадәр – 12 м;
- өлкәннәр өчен ял итү өчен – 10 м;
- автомобильләр кую өчен – 10 м;
- спорт белән шөгыйльләнү өчен – 10 м алып 40 м кадәр;
- хужалык максатларында – 20 м;
- калдыклар өчен контейнерлар салынган майданчыклар – 20-100 м кадәр.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урам ягыннан урнаштыру рөхсәт ителми.

Чиктәш участкалар арасындагы киртәләрнең материалы һәм төре, яшелчә бакчалары биләгән өлештә челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган итеп кабул ителә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	50 процент	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	40 процент	5/3
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	55 процент	5/3
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.8	Ижтимагый идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.8.1	Дәүләт идарәсе	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рәхсәт ителгән файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 500 макс. – билгеләнми	4 кат (мансардлысын да кертеп)/ 20 м	75%	б-мәгән
2.7.	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	билгеләнми / 4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

	биналары				
3.2.1	Социаль хезмэт күрсөтү йортлары	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсөтү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсөтү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.2.4	Тулай тораclar	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсөтү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәэмин итү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсөтү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
4.4	Кибетләр	б-мөгән	2 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мөгән	2 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.6	Гомуми туклану	б-мөгән	2 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.7	Кунакханә хезмәте күрсөтү	б-мөгән	3 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мөгән	2 кат/10 м	б-мөгән	б-мөгән
4.9.1.4	Автомобильләре ремонтлау	б-мөгән	2 кат/10 м	б-мөгән	б-мөгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.8	Элемтә	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
7.6	Махсус юл транспорты	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
13.1	Яшелчәчелек алып бару	б-мөгән	0/0	0 процент	б-мөгән
13.2	Бакчачылык алып бару	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
14.0	Азкатлы тораc комплексында индивидуаль тораc йортлар милекчеләренең гомуми мөлкәте составына керүче жир кишәрлекләре	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенә башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мөгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өсеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Өсеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шөһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән иң чик (минималь) күләмнәре:

- хосусый милектәге жир кишәрлеген һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен янадан бүлү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү һәм майданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) зурлыкларына туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлеге булмау;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчәмсез мөлкәт объекты астында барлыкка килә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм майданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләмнәренә туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлеге булмау.

23.3. Азкатлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2)

Азкатлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Ж2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен каралган:

- азкатлы күпфатирлы торак йортлар (мансардлыны да кертәп, дүрт катка кадәр);

- блокланган торак йортлар;

- йорт яны жир кишәрлекләре булган аерым торучы торак йортлар;

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым урнашкан, төзелгән яисә янкормаланган объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданныр яшәвенә бәйлә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамый торган объектларны урнаштыру рәхсәт ителә. Торак зоналар составына бакчачылык алып бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

Рәхсәт ителгән файдалану төрләре белән 2.1, 2.2 кодлы жир кишәрлекләре ясаганда (шул исәптән бүлү яки бүлөп чыгару юлы белән) урам (юл) фронты буйлап жир кишәрлегенә минималь киңлеге кимендә 12 м; 2.3 кодлы жир кишәрлегенә – кимендә 6 м, 2.1.1 кодлы жир кишәрлегенә кимендә 27 м булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рәхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегенә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максимал биеклегенә – яссы түбә башына кадәр 3,5 м, иңкел түбә сызыгына кадәр 4,5 м.

Индивидуаль торак төзелеше өчен түбәндәге араларны алырга кирәк:

- кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;

- кишәрлек чикләреннән хужалык корылмаларына кадәр – кимендә 1 метр;

- торак бинаның тәрәзәләреннән күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр – кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара – 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәмин итү чыганагына (коега) кадәр ара – 25 метрдан да ким түгел.

Блокировкаланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен араларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- 2.3 коды өчен кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;

- 2-3 катлы торак йортларның озын яклары арасында: 15 метрдан да ким түгел; 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзеклекләре);

- төрөзөлөрө торак бүлмэлөрдөн булган бу биналарның озын яклары һәм кырыйлары арасында – кимендә 10 метр.

Гомуми файдаланудагы майданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндөгә ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен торак йортларга кадәр – 12 м;
- өлкәннәр өчен ял итү өчен – 10 м;
- автомобильләр кую өчен – 10 м;
- спорт белән шөгьльләнү өчен – 10 м алып 40 м кадәр;
- хужалык максатларында – 20 м;
- калдыклар өчен контейнерлар салынган майданчыклар – 20-100 м кадәр.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урам ягыннан урнаштыру рөхсәт ителми.

Чиктәш участоклар арасындагы киртәләрнең материалы һәм төрө, яшелчә бакчалары биләгән өлештә чөлтөрлө, кояш яктысын үткәрә торган итеп кабул ителә.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урам ягыннан урнаштыру рөхсәт ителми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенң күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклегә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 500 макс. – билгеләнми	4 кат (мансардлысы н да кертеп)/ 20 м	75%	б-мәгән
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	55 процент	5/3
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.8	Ижтимагый идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.8.1	Дәүләт идарәсе	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	50 процент	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	40 процент	5/3
2.5.	Уртача катлы торак төзелеше	б-мәгән	8 кат/ б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
2.7.	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.4	Тулай тораклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкуреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.6	Махсус юл транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
13.1	Яшелчәчелек алып бару	б-мәгән	0/0	0 процент	б-мәгән
13.2	Бакчачылык алып бару	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
14.0	Азкатлы торак комплексында индивидуаль торак йортлар милекчеләренең гомуми мөлкәте составына керүче жир	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

кишәрлекләре				
--------------	--	--	--	--

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша урам ягынан һәм жир кишәрлегенен башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән иң чик (минималь) күләмнәре:

- хосусый милектәге жир кишәрлеген һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен янадан бүлү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү һәм мәйданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) зурлыкларына туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлегенә булмау;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчәмсез мөлкәт объекты астында барлыкка килә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) күләмнәренә туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлегенә булмау.

23.4. Уртача катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ЖЗ)

Уртача катлы торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ЖЗ) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән ЖЗ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Уртача катлы торак төзелеше зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен каралган:

- уртача катлы торак йортлар (5 каттан 8 катка кадәр);

- азкатлы күпфатирлы торак йортлар (мансардлыны да кертеп, дүрт катка кадәр)

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым урнашкан, төзелгән яисә янкормаланган объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, гыйбадәт йортларын, автомобиль транспорты тукталышларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданныр яшәвенә бәйлә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамый торган объектларны урнаштыру рөхсәт ителә.

Урта катлы һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен араларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- 2-3 катлы торак йортларның озын яклары арасында: 15 метрдан да ким түгел; 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзеклекләре);

- тәрәзәләре торак бүлмәләрдән булган бу биналарның озын яклары һәм кырыйлары арасында – кимендә 10 метр.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен торак йортларга кадәр – 12 м;

- өлкәннәр өчен ял итү өчен – 10 м;

- автомобильләр кую өчен – 10 м;

- спорт белән шөгыйльләнү өчен – 10 м алып 40 м кадәр;

- хужалык максатларында – 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлар салынган мәйданчыклар – 20-100 м кадәр.

Ярдәмче корылмаларны, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урам ягыннан урнаштыру рөхсәт ителми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегененң күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклеге	төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минимал чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торақ төзелеше	мин. – 500 макс. – билгеләнми	4 кат (мансардлысы н да кертеп)/ 20 м	75%	б-мәгән
2.5.	Уртача катлы торақ төзелеше	б-мәгән	8 кат/ б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
2.7.	Торақ төзелешенә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	1 кат/4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.4	Тулай торақлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.2	Стационар медицина хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.8	Ижтимагыый идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.8.1	Дәүләт идарәсе	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.8.2	Вәкиллең эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
5.1.2.	Биналарда спорт белән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

	шөгылльәнүне тәэмин итү				
5.1.3	Спорт белән шөгылльәнү майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.6.	Күпкәтлы торак төзелеше (биек йортлар)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәэмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.3	Базарлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.6	Махсус юл транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
14.0	Азкатлы торак комплексында индивидуаль торак йортлар милекчеләренә гомуми мөлкәте составына керүче жир кишәрлекләре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенә башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өскә Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Өскә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлеклөренен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән иң чик (минималь) күләмнәре:

- хосусый милектәге жир кишәрлеген һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен янадан бүлү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү һәм мәйданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) зурлыкларына туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлеге булмау;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчәмсез мөлкәт объекты астында барлыкка килә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) күләмнәренә туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлеге булмау.

23.5. Катнаш торак һәм ижтимагый төзелеш зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОЖ)

Катнаш торак һәм ижтимагый төзелеш зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ОЖ) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән ОЖ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Рөхсәт ителгән файдалану төрләре белән 2.1, 2.2 кодлы жир кишәрлекләре ясаганда (шул исәптән бүлү яки бүлеп чыгару юлы белән) урам (юл) фронты буйлап жир кишәрлегенен минималь киңлеге кимендә 12 м; 2.3 кодлы жир кишәрлегенен – кимендә 6 м, 2.1.1 кодлы жир кишәрлегенен кимендә 27 м булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегенә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклегенә – яссы түбә башына кадәр 3,5 м, иңкел түбә сызыгына кадәр 4,5 м.

Индивидуаль торак төзелеше өчен түбәндәге араларны алырга кирәк:

- кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;

- кишәрлек чикләреннән хужалык корылмаларына кадәр – кимендә 1 метр;

- торак бинаның тәрәзәләреннән күрше участка урнашкан хужалык корылмаларына кадәр – кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара – 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәмин итү чыганагына (коега) кадәр ара – 25 метрдан да ким түгел.

Блокировкаланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен араларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- 2.3 коды өчен кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр; 2.1.1 коды өчен – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;

- 2-3 катлы торак йортларның озын яклары арасында: 15 метрдан да ким түгел; 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш эзеклекләре);

- тәрәзәләре торак бүлмәләрдән булган бу биналарның озын яклары һәм кырыйлары арасында – кимендә 10 метр.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен торак йортларга кадәр – 12 м;

- өлкәннәр өчен ял итү өчен – 10 м;

- автомобильләр кую өчен – 10 м;

- спорт белән шөгылләнү өчен – 10 м алып 40 м кадәр;

- хужалык максатларында – 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлар салынган мәйданчыклар – 20-100 м кадәр.

Чиктәш участоклар арасындагы киртәләрнең материалы һәм төре, яшелчә бакчалары биләгән өлештә челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган итеп кабул ителә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биекlege	төзелешнең максимал ь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минимал ь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. – 1000 макс. – 2500	3 кат/12 м	50 процент	5/3
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 500 макс. – билгеләнми	4 кат (мансардлысы н да кертеп)/ 20 м	75%	б-мәгән
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	55 процент	5/3
2.5.	Уртача катлы торак төзелеше	б-мәгән	8 кат/ б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
2.6.	Күпкатлы торак төзелеше (биек йортлар)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
2.7.	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	1 кат/4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.4	Тулай торақлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.2	Стационар медицина хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.8	Иҗтимагый идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/	б-мәгән	б-мәгән

			билгеләнми		
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	5 кат/ б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.9	Хезмәт гаражлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгьльләнүне тәэмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корымалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.2	Дини идарә һәм мөгариф	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәэмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.3	Базарлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.8.1	Күңел ачу чаралары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.4	Спорт белән шөгьльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.5	Су спорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.4	Һава транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.6	Махсус юл транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге цикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенә башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өсгә Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктнда күрсәтелгән таблица нигезендә рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Өсгә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренен шәһәр төзелешә регламентында билгеләнгән иң чик (минималь) күләмнәре:

- хосусый милектәгә жир кишәрлеген һәм дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәгә жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен янадан бүлү юлы белән жир кишәрлегә барлыкка китерү һәм мәйданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) зурлыкларына туры килә торган жир кишәрлегә булдыру мөмкинлегә булмау;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлегә барлыкка китерү;

- гамәлдәгә күчәмсез мөлкәт объекты астында барлыкка килә торган жир кишәрлегә барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренен иң чик (минималь) күләмнәренә туры килә торган жир кишәрлегә булдыру мөмкинлегә булмау.

23.6. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелешә регламенты (ОД)

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелешә регламенты (ОД) өсгә Кагыйдәләрдә билгеләнгән ОД индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, гомуми туклану, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәгә, эшкуарлык эшчәнлегә объектларын, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектларын, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләрен, гыйбадәт биналарын, автомобиль транспорты тукталышларын, эшлекле, финанс билгеләнешендәгә объектларны, гражданның тормыш эшчәнлеген тәмин итүгә бәйлә башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектлары исемлегенә торақ йортлар, блокланган төзелеш йортлары, күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, жир асты яисә күпкатлы гаражлар кертеләргә мөмкин.

Рәхсәт ителгән файдалану төрләре белән 2.1, 2.2 кодлы жир кишәрлекләре ясаганда (шул исәптән бүлү яки бүлөп чыгару юлы белән) урам (юл) фронты буйлап жир кишәрлегенен минималь киңлегә кимендә 12 м; 2.3 кодлы жир кишәрлегенен – кимендә 6 м, 2.1.1 кодлы жир кишәрлегенен кимендә 27 м булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рәхсәт ителгән файдалану төрләре өчен катларның иң чик саны һәм иң чик биеклегә төп биналарга, төзелмәләргә һәм корымаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корымаларның максималь биеклегә – яссы түбә башына кадәр 3,5 м, иңкел түбә сызыгына кадәр 4,5 м.

Индивидуаль торақ төзелешә өчен түбәндәгә араларны алырга кирәк:

- кишәрлек чигеннән торақ йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;

- кишәрлек чикләреннән хужалык корымаларына кадәр – кимендә 1 метр;

- торақ бинаның тәрәзәләреннән күрше участка урнашкан хужалык корымаларына кадәр – кимендә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара – 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, бәдрәфтән су белән тәмин итү чыганагына (коега) кадәр ара – 25 метрдан да ким түгел.

Блокировкаланган һәм аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен араларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- 2.3 коды өчен кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр – кимендә 3 метр, урам (юл) ягыннан – кимендә 5 метр;

- 2-3 катлы торак йортларның озын яклары арасында: 15 метрдан да ким түгел; 4 кат: кимендә 20 м (көнкүреш өзеклекләре);

- тәрәзәләре торак бүлмәләрдән булган бу биналарның озын яклары һәм кырыйлары арасында – кимендә 10 метр.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндәге ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балалар уеннары өчен торак йортларга кадәр – 12 м;

- өлкәннәр өчен ял итү өчен – 10 м;

- автомобильләр кую өчен – 10 м;

- спорт белән шөгъльләнү өчен – 10 м алып 40 м кадәр;

- хужалык максатларында – 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлар салынган мәйданчыклар – 20-100 м кадәр.

Чиктәш участкалар арасындагы киртәләренң материалы һәм төре, яшелчә бакчалары биләгән өлештә челтәрле, кояш яктысын үткәрә торган итеп кабул ителә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренң иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенң күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минимал чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.4	Тулай тораклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.4.2	Стационар медицина хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнlege объектлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

3.7	Дини максатларда файдалану	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.7.1	Дини йолаларны гамэлгә ашыру	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.8	Ижтимагый идарә	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.8.1	Дәүләт идарәсе	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.8.2	Вәкиллең эшчәнлеге	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.1	Эшлекле идарә	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.4	Кибетләр	б-мөгөн	3 кат/ билгеләнми	б-мөгөн	б-мөгөн
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мөгөн	2 кат/ билгеләнми	б-мөгөн	б-мөгөн
4.6	Гомуми туклану	б-мөгөн	3 кат/ билгеләнми	б-мөгөн	б-мөгөн
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	б-мөгөн	5 кат/ б-мөгөн.	б-мөгөн	б-мөгөн
4.8.1	Күңел ачу чаралары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
5.1.1.	Спорт-тамаша чараларын тәэмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгьльләнүне тәэмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү майданчыклары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Индивидуаль торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	50 процент	3/3
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 500 макс. – билгеләнми	4 кат (мансардлысы н да кертеп)/ 20 м	75%	б-мөгөн
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен (йорт яны жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	40 процент	3/3
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/12 м	55 процент	3/3
2.5.	Уртача катлы торак төзелеше	б-мөгөн	8 кат/ б-мөгөн.	б-мөгөн	б-мөгөн
2.6.	Күпкатлы торак төзелеше (биек йортлар)	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мөгөн	1 кат/4.5 м	б-мөгөн	б-мөгөн
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.4.3	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн

3.9.1	Гидрометеорология өлкөсөндөгө һәм аңа чиктөш өлкөлөрдөгө эшчәнлекне тээмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.2	Сөүдө объектлары (сөүдө үзөклөре, сөүдө-күңөл ачу үзөклөре (комплекслар))	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.3	Базарлар	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9	Хезмөт гаражлары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9.1.2	Юл ялын тээмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мөгөн	2 кат/10 м	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9.1.4	Автомобильлөрне ремонтлау	б-мөгөн	2 кат/10 м	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.10	Күргөзмө-ярминкө эшчәнлегө	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
5.1.4	Спорт белән шөгыллөнү өчен жиһазландырылган мөйданчыклар	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
5.1.5	Су спорты	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
6.8	Элемтө	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
7.2.2	Пассажирлар йөртүгө хезмөт күрсөтү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
7.4	Һава транспорты	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
7.6	Махсус юл транспорты	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
8.0	Оборонаны һәм иминлекне тээмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
8.3	Эчке хокук тәртибен тээмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн

Искөрмөлөр.

«Жир кишәрлегө чиклөрөннөн минималь чигенүлөр» графасында вакланма аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенөң башка яklarыннан чигенү кыйммөтлөрө китерелө.

Мөгьнөлөрө билгеләнмөгөн параметрлар «б-мөгөн» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгөн.

Жир кишәрлеклөрөннөн һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсөт ителгөн файдалануның ярдәмчө төрлөрө әлегө Томның IX бүлегендө 23 статьяның 23.1 пунктында күрсөтелгөн таблица нигезендө рөхсөт ителгөн файдалануның төп һәм шартлы төрлөрө өчен билгеләнө.

Әлегө статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар, шөһөр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар талөплөрө нигезендө билгеләнө.

Жир кишәрлеклөрөнөң шөһөр төзелешө регламентында билгеләнгөн иң чик (минималь) күлөмнөрө:

- хосусый милөктөгө жир кишәрлеген һәм дөүлөт милкендөгө яисө муниципаль милөктөгө жирлөрнө һәм (яисө) жир кишәрлеклөрөн яңадан бүлү юлы белән жир кишәрлегө барлыкка китерү һәм мөйданы жир кишәрлеклөрөнөң иң чик (минималь) зурлыкларына туры килө торган жир кишәрлегө булдыру мөмкинлегө булмау;

- ике һәм аннан күбрөк жир кишәрлеклөрөн берләштерү юлы белән жир кишәрлегө барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчәмсез мөлкәт объекты астында барлыкка килә торган жир кишәрлеге барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләмнәренә туры килә торган жир кишәрлеге булдыру мөмкинлегенә булмау.

23.7. Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (Т)

Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (Т) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Т индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Транспорт инфраструктурасы зоналары транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән кешеләр яки йөкләр ташу яки матдәләр тапшыру өчен кулланыла торган төрле юллар һәм корылмалар урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенң күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклегенә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.4	Күчмә торак	б-мәгән	б-мәгән	0 процент	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	1 кат/4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат/б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	5 кат/б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.9	Хезмәт гаражлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.2	Юл ялын тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.1.1	Тимер юллар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.1.2	Тимер юлларда ташуларга хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмәт	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

	күрсөтү				
7.2.3	Гомуми фэйдаланудагы транспорт тукталышлары	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
7.3	Су транспорты	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
7.4	Һава транспорты	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
7.6	Махсус юл транспорты	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
11.1	Су объектларыннан гомуми фэйдалану	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
11.2	Су объектларыннан махсус фэйдалану	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
12.0	Гомуми фэйдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
12.0.2	Территорияне тәзекләндерү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
Рөхсәт ителгән фэйдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
6.8	Элемтә	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн

Искәрмәләр.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мэгэн» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән фэйдалануның ярдәмче төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән фэйдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.8. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (И) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләрне урнаштыру өчен, шулай ук мондый объектларның санитар-саклау зоналарын техник регламентлар таләпләре нигезендә урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән фэйдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән фэйдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән фэйдалануның төп төрләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мэгэн	1 кат/4.5 м	б-мэгэн	б-мэгэн
3.1	Коммуналь хезмәт күрсөтү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн

3.1.1	Коммуналь хезмэтлэр күрсөтү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.1.2	Коммуналь хезмэтлэр күрсөтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
3.9.1	Гидрометеорология өлкөсөндөгө һәм аңа чиктөш өлкөлөрдөгө эшчәнлекне тээмин итү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9	Хезмэт гаражлары	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
6.7	Энергетика	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
7.5	Торбауткөргөч транспорты	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
11.3	Гидротехник корымалар	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишөрлеклөре (территориялөр)	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
12.0.1	Урам-юл челтөре	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
12.0.2	Территорияне төзөклөндөрү	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
Рөхсөт ителгөн файдалануның шартлы рөхсөт ителгөн төрлөре					
4.4	Кибетлөр	б-мөгөн	3 кат/ билгеләнми	б-мөгөн	б-мөгөн
6.8	Элемтө	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн
7.4	Һава транспорты	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн	б-мөгөн

Искөрмөлөр.

Мөгнөлөре билгеләнмөгөн параметрлар «б-мөгөн» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгөн.

Жир кишөрлеклөрөннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсөт ителгөн файдалануның ярдәмче төрлөре өлөгө Томның IX бүлегендө 23 статьяның 23.1 пунктында күрсөтелгөн таблица нигезендө рөхсөт ителгөн файдалануның төп һәм шартлы төрлөре өчен билгеләнө.

Өлөгө статьяда жайга салынмаган күрсөткөчлөр техник регламентлар, норматив техник документлар, шөһөр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар талөплөре нигезендө билгеләнө.

23.9. I-II класслы хөвөфлөктөгө житештерү һәм склад объектлары зоналарының шөһөр төзелешө регламенты (П1)

I-II класслы хөвөфлөктөгө житештерү һәм склад объектлары зоналарының шөһөр төзелешө регламенты (П1) өлөгө Кагыйдөлөрдө билгеләнгөн П1 индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Житештерү зоналары өйлөнө-тирө мохиткө йогынты ясауның төрлө нормативлары булган житештерү объектларын, склад объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар талөплөре нигезендө мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгелөү өчен билгеләнгөн.

Жир кишөрлеклөрөннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсөт ителгөн файдалану төрлөре; жир кишөрлеклөрөнөң иң чик (минималь һәм (яисө) максималь) күлөмнөре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсөт ителгөн төзүнөң, реконструкциялөүнөң иң чик параметрлары:

Рөхсөт ителгөн файдалану төре	Жир кишөрлеклөрөнөң иң чик күлөмнөре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнөң һәм реконструкциялөүнөң
--------------------------------------	---

		рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенә үлчәме	катларның иң чик саны/корыл маның иң чик биеклегә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлек- ләре чикләрен- нән минималь чигенүләр
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәэмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9	Хезмәт гаражлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.0	Житештерү эшчәнлегә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.2	Авыр сәнәгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.2.1	Автомобиль төзү сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3	Жиңел сәнәгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.2	Фарфор-фаянс сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.3	Электрон сәнәгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.4	Зәркән сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.4	Азык-төлек сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.5	Нефть-химия сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.6	Төзелеш сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.7.1	Атом энергетикасы	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9	Саклау урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9.1	Склад мәйданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.11	Целлюлоза-кәгазь сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлегә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	билгеләнми / 4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
7.3	Су транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.4	Һава транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өслге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Өслге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.10. III класслы хәвәфлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (П2)

III класслы хәвәфлелектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (П2) өслге Кагыйдәләрдә билгеләнгән П2 индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Житештерү зоналары әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясауның төрле нормативлары булган житештерү объектларын, склад объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

	тээмин итүче оешмаларның административ биналары				
3.9.1	Гидрометеорология өлкөсөндөгө һәм аңа чиктөш өлкөлөрдөгө эшчәнлекне тээмин итү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.9.2	Фәнни тикшеренүлөр үткөрү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
4.9	Хезмөт гаражлары	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.0	Житештерү эшчәнлегө	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.2	Авыр сәнөгатъ	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.2.1	Автомобиль төзү сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.3	Жиңел сәнөгатъ	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.3.1	Фармацевтика сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.3.2	Фарфор-фаянс сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.3.3	Электрон сәнөгатъ	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.3.4	Зөркән сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.4	Азык-төлек сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.5	Нефть-химия сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.6	Төзелеш сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.8	Элемтә	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.9	Саклау урыны	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.9.1	Склад мөйданчыклары	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.11	Целлюлоза-көгаз сәнөгате	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлегө	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлеклөре (территориялөр)	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
12.0.1	Урам-юл челтөре	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
12.0.2	Территорияне төзөклөндөрү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
Рөхсөт ителгән файдалануның шартлы рөхсөт ителгән төрлөрө					
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мөгән	1 кат/4.5 м	б-мөгән	б-мөгән
3.2.3	Элемтә хезмөтлөрө күрсөтү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.2.4	Тулай торақлар	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.3	Көнкүрөш хезмөтө күрсөтү	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	10 / б-мөгән
4.4	Кибетлөр	б-мөгән	3 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлегө	б-мөгән	2 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.6	Гомуми туклану	б-мөгән	3 кат/ билгеләнми	б-мөгән	б-мөгән
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мөгән	2 кат/10 м	б-мөгән	б-мөгән
4.9.1.4	Автомобильлөрне ремонтлау	б-мөгән	2 кат/10 м	б-мөгән	б-мөгән
7.3	Су транспорты	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән	б-мөгән

7.4	Һава транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
-----	-----------------	---------	---------	---------	---------

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенә башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.11. IV-V класслы хэвэфлектэге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ПЗ)

IV-V класслы хэвэфлектэге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (ПЗ) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән ПЗ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Житештерү зоналары әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясауның төрле нормативлары булган житештерү объектларын, склад объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	билгеләнми / 4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	2 кат / билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мәгән	2 кат / б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат / б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.9	Хезмәт гаражлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат / 10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләре ремонтлау	б-мәгән	2 кат / 10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.0	Житештерү эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

6.2	Авыр сәнэгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.2.1	Автомобиль төзү сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3	Жиңел сәнэгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.1	Фармацевтика сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.2	Фарфор-фаянс сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.3	Электрон сәнэгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3.4	Зәркән сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.4	Азык-төлек сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.5	Нефть-химия сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.6	Төзелеш сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9	Саклау урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9.1	Склад майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.11	Целлюлоза-көгаз сәнэгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
1.13	Балыкчылык	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.4	Тулай торақлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	10 / б-мәгән
7.3	Су транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша урам ягыннан һәм жир кишәрлегенә башка якларыннан чигенү кыйммәтләре китерелә.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.12. V класслы хэвэфлекктөге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П4)

V класслы хэвэфлекктөге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П4) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән П4 индексы булган территорияль зоналарга кагыла.

Житештерү зоналары әйләнә-тирә мохиткә йогынты ясауның төрле нормативлары булган житештерү объектларын, склад объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	билгеләнми / 4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3	Жиңел сәнәгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.4	Азык-төлек сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.6	Төзелеш сәнәгате	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9	Саклау урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9.1	Склад майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат / билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат / билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән

Искөрмөлөр.

Мәгънөлөр билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрлөрә әлегә Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрлөрә өчен билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проекткау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләрә нигезендә билгеләнә.

23.13. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (КС) әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән КС индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектларын урнаштыру, склад объектларын, торақ-коммуналь хужалык объектларын, транспорт объектларын, күпләп сату объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләрә нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрлөрә; жир кишәрлекләренең иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәрә һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәрә һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенң үлчәме, га	катлар саны / төзелешнең биеклегә	төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлегә чикләреннән минимал чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрлөрә					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	билгеләнми / 4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.2.3	Элемтә хезмәтләрә күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкуреш хезмәтә күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәгә һәм аңа чиктәш өлкәләрдәгә эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.1	Эшлекле идарә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.3	Базарлар *)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат / билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлегә	б-мәгән	2 кат / б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат / б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.9	Хезмәт гаражлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.4	Автомобильләргә ремонтлау	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.3	Жиңел сәнәгать	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9	Саклау урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9.1	Склад мәйданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлегә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.3	Су транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
8.3	Эчке хокук тәртибен тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корымалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
1.13	Балыкчылык	б-мәгән	б-мәгән	0 процент	б-мәгән
3.4.3	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.10.2	Хайваннар өчен приютлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.2	Юл ялын тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.4	Спорт белән шөгыйльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.5	Су спорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.6	Авиация спорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.4	Кече үлчәмле суднолар өчен причаллар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.4	Һава транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.6	Махсус юл транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

*) Төзелеш материаллары, автозапчастьләр, техника, жиһазлар, башка сәнәгать товарлары сату буенча махсуслаштырылган базарлар.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре әлегә Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.14. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектларның зоналары авыл хужалыгы эшчәнлеген алып бару, фермер хужалыклары эшчәнлеген тәмин итү, фәнни-тикшеренү, укыту һәм авыл хужалыгы житештерүенә бәйле башка максатлар өчен, шулай ук аквакультура (балык үрчетү) максатларында, шул исәптән авыл хужалыгы житештерүе өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренә иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренә иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенә үлчәме, га	катлар саны / төзелешнең биеклеге	төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлекләреннән минимал чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек *)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.5	Бакчачылык	б-мәгән	б-мәгән	0 процент	б-мәгән
1.8	Терлекчелек	макс. - 50	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.9	Жәнлекчелек	макс. - 50	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.10	Кошчылык	макс. - 50	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.11	Дуңгызчылык	макс. - 50	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.12	Умартачылык	макс. - 1	б-мәгән	10 процент	б-мәгән
1.13	Балыкчылык	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.14	Авыл хужалыгын фәнни тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	макс. - 10	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.17	Питомниклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәмин итү	макс. - 10	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
1.19	Печән чабу	б-мәгән	б-мәгән	0 процент	б-мәгән
1.20	Авыл хужалыгы терлекләре көтү	б-мәгән	б-мәгән	0 процент	б-мәгән
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	билгеләнми / 4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат / билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	2 кат /	б-мәгән	б-мәгән

			билгеләнми		
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9	Саклау урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9.1	Склад мәйданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корымалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткөрү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.3	Фәнни сынаулар үткөрү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.3	Ау һәм балык тоту	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

*) Капиталь төзелеш объектлары булганда теплицалардан файдаланып яшелчәчелек.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шөһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.15. Күмәк авыл хужалыгыннан файдалану зоналарының шөһәр төзелеш регламенты (СХ4)

Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналарының шөһәр төзелеш регламенты (СХ4) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ4 индекслы территориаль зоналарга кагыла.

Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зоналары бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача хужалыгы алып бару өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенен күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклегенә	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлегенен чикләреннән

					минимал чигенүлөр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәгә һәм аңа чиктәш өлкәләрдәгә эшчәнлекне тәэмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
13.0	Гомуми билгеләнештәгә жир кишәрлекләре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
13.1	Яшелчәчелек алып бару	б-мәгән	0/0	0 процент	б-мәгән
13.2	Бакчачылык алып бару	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.16. Рекреацион билгеләнештәгә зоналарның шәһәр төзелеш регламенты (P2)

Рекреацион билгеләнештәгә зоналарның шәһәр төзелеш регламенты (P2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән P2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Рекреацион билгеләнештәгә зоналар яшел утыртмаларны саклау һәм торгызу, аларны халыкның ялын үткөрү максатларында рациональ файдалануын тәэмин итү өчен билгеләнгән. Әлеге зонага хезмәт күрсәтүгә бәйле шәһәр урманнары, парклар, скверлар, бульварлар, буалар, күлләр биләгән территорияләре үз эченә ала.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләрененң иң чик (минимал һәм (яисә) максимал) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегененң	катлар саны / төзелешнең	төзелешнең	жир кишәрлеге

		күлөмө, кв.м	биеклеге	максималъ проценты	чиклэрен- нэн минималъ чигенүлэр, м
Рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлэре					
3.6.2	Мэдэният һәм ял парклары	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.1.3	Спорт белән шөгьльләнү мөйданчыклары	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.2	Табигый-танып белү туризмы	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
9.1	Табигать территориялэрен саклау	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишэрлеклэре (территориялэр)	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
12.0.1	Урам-юл челтэре	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
12.0.2	Территорияне төзеклэндэрү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
Рөхсэт ителгэн файдалануның шартлы рөхсэт ителгэн төрлэре					
2.4	Күчмэ торак	б-мэгэн	б-мэгэн	0 процент	б-мэгэн
3.1	Коммуналь хезмэт күрсэтү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.1.1	Коммуналь хезмэтлэр күрсэтү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.1.2	Коммуналь хезмэтлэр күрсэтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.6.1	Мэдэни-ял итү эшчэнлеге объектлары	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.6.3	Цирклар һәм жәнлек бүлмэлэре	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.7.1	Дини йолаларны гамэлгэ ашыру	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.7.2	Дини идарэ һәм мөгариф	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тээмин итү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
4.4	Кибетлэр	б-мэгэн	3 кат/ билгеләнми	б-мэгэн	б-мэгэн
4.6	Гомуми туклану	б-мэгэн	2 кат/ б-мэгэн.	б-мэгэн	б-мэгэн
4.8.1	Күнел ачу чаралары	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.1.1.	Спорт-гамаша чараларын тээмин итү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгьльләнүне тээмин итү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.2.1	Туристлык хезмөте күрсэтү	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.3	Ау һәм балык тоту	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.4	Кече үлчәмле суднолар өчен причаллар	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
5.5	Гольф яки ат белән йөрү өчен кырлар	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн
6.8	Элемтэ	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн	б-мэгэн

9.2	Курорт эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.2.1	Шифаханә эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.17. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (РЗ)

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (РЗ) әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән РЗ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналары табигый, тарихи, социаль-мәдәни объектларны, физик культура һәм спорт объектларын, шулай ук рухи һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндерергә сәләтле башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биекlege	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәэмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.7	Кунакханә хезмәте күрсәтү	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.8.1	Күңел ачу чаралары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләнү майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.7	Спорт базалары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.2	Табигый-танып белү туризмы	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.2.1	Туристлык хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.3	Ау һәм балык тоту	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.5	Гольф яки ат белән йөрү өчен кырлар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

9.1	Табиғат территорияләрен саклау	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.2	Курорт эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.2.1	Шифаханә эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларынан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларынан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.4	Күчмә торак	б-мәгән	б-мәгән	0 процент	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.6.3	Цирклар һәм жәнлек бүлмәләре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	б-мәгән	2 кат/ билгеләнми	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.1.	Спорт-тамаша чараларын тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгьльләнуң тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.4	Спорт белән шөгьльләну өчен жиһазландырылган мөйданчыклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.5	Су спорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.6	Авиация спорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.4	Кече үлчәмле суднолар өчен причаллар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.3	Су транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.4	Һава транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре әлеге Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында

күрсөтелгән таблица нигезендә рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләр өчен билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

23.18. Зиратларны урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (СН1)

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (СН1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СН1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Зиратларны урнаштыру зоналары жирләү урыннарын (зиратлар, крематорийлар, башка күмү урыннары) урнаштыру һәм эшләр өчен билгеләнгән. Мондый төр зоналарны урнаштыру бары тик күрсәтелгән зоналарны бүлп бирү юлы белән генә тәмин ителергә мөмкин һәм башка территориаль зоналарда рәхсәт ителми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рәхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенең күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәге һәм аңа чиктәш өлкәләрдәге эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.1	Йола эшчәнлеге	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рәхсәт ителгән файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре					
б-мәгән					

Искәрмәләр.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрлөрә әлегә Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрлөрә өчен билгеләнә.

Әлегә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләрә нигезендә билгеләнә.

23.19. Оборона һәм иминлек объектлары зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (ОБ)

Оборона һәм иминлек объектлары зоналарының шәһәр төзелеш регламенты (ОБ) әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән ОБ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрлөрә; жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максимал) күләмнәрә һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренә иң чик күләмнәрә һәм капитал төзелеш объектларын төзүнең һәм реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән иң чик параметрлары			
Код	Атамасы	жир кишәрлегенә күләме, кв.м	катлар саны / төзелешнең биеклегә	төзелешнең максимал проценты	жир кишәрлегә чикләреннән минимал чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрлөрә					
2.7.1	Автотранспортны саклау	б-мәгән	б-мәгән /4.5 м	б-мәгән	б-мәгән
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.3	Көнкүреш хезмәте күрсәтү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.9.1	Гидрометеорология өлкәсендәгә һәм аңа чиктәш өлкәләрдәгә эшчәнлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.9.1.3	Автомобиль юу урыннары	б-мәгән	2 кат/10 м	б-мәгән	б-мәгән
4.9.2	Транспорт чараларын кую урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгыйльләүне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
5.1.3	Спорт белән шөгыйльләү майданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9	Саклау урыны	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
8.0	Оборонаны һәм иминлекне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
8.1	Кораллы көчләрне тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
8.2	Россия Федерациясә дәүләт чиген саклау	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
8.3	Эчке хокук тәртибен тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
8.4	Жәзаларны үтәтү эшчәнлеген тәмин итү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.1	Су объектларыннан гомуми	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

	файдалану				
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
11.3	Гидротехник корылмалар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.1	Урам-юл челтәре	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1.1	Азкатлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - б-мәгән.	4 кат (мансардлысы н да кертеп)/ 20 м	75%	б-мәгән
2.5.	Уртача катлы торак төзелеше	Мин. - 1000 Макс. - б-мәгән.	8 кат/ б-мәгән.	75%	б-мәгән
2.6.	Күпкатлы торак төзелеше (биек йортлар)	мин. - 1000 макс. - б-мәгән.	б-мәгән	75%	б-мәгән
3.2.4	Тулай тораклар	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
3.7	Дини максатларда файдалану	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
4.4	Кибетләр	б-мәгән	3 кат/б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
4.6	Гомуми туклану	б-мәгән	2 кат/б-мәгән.	б-мәгән	б-мәгән
6.8	Элемтә	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
6.9.1	Склад мөйданчыклары	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән
7.4	Һава транспорты	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән	б-мәгән

Искәрмәләр.

Мәгънәләре билгеләнмәгән параметрлар «б-мәгән» шартлы кыскартылышы белән билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өлгә Томның IX бүлегендә 23 статьяның 23.1 пунктында күрсәтелгән таблица нигезендә рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен билгеләнә.

Өлгә статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

24 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

ЛО - линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән жир кишәрлекләре.

ДПИ - файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

ТОП - гомуми файдаланудагы территорияләр.

Линия объектларына электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар керә.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә билгеләнә.

Линия объектларын (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыру рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә теләсә кайсы территорияль зонада күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

25 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

ЛФ - урман фонды жирләре.

ВО - өске сулар белән капланган жирләр.

СХ - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре.

Аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә билгеләнә.

Урман фонды жирләре составындагы жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану урман мөнәсәбәтләре өлкәсендәге федераль һәм региональ законнар нигезендә чикләрендә урман фонды жирләре урнашкан урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмәдә билгеләнә.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрдән файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составына авыл хужалыгы жирләренә торак пунктлардан читтә урнашкан сөрүлекләр, печәнлекләр, көтүлекләр, ятмалар, күпьяллык үсентеләр (бакчалар, йөзем бакчалары һ.б.) биләгән жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре файдалануда өстенлеккә ия һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре гражданның тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык алып барыла торган территория чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча жир кишәрлегендә бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм гаражлар төзү өчен файдаланыла алмый.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы жирләре составына хужалык эчендәге юллар, саклагыч урман утыртмалары, жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функцияләрен үтәүче агач-куак үсемлекләре биләгән авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка жирләр кертелергә мөмкин.

26 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырып файдалану территорияләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территориаль планлаштыру документлары нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар билгеләнергә тиешле, әмма гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә бу территорияләр өчен территориаль зона билгеләнә алмаган территорияләр күрсәтелергә тиеш.

Мондый территорияләргә билгеләү өчен жирләрдән (жир кишәрлегеннән яисә аның өлешеннән) фактта яисә планлаштырып файдалану территориясе төшенчәсе кулланыла.

Жир кишәрлегенә бер өлешен фактта яисә планлаштырып файдалану территориясе - жир кишәрлегенә фактта файдаланыла торган яисә теге яисә бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла торган зур булмаган өлешен (шул исәптән ике яисә аннан күбрәк аерымланган кишәрлектән торган бердәм жирдән файдалану) биләүче территория, ул бөтен жир кишәрлегенә карата тулаем яисә аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир кишәрлегенә бары тик бер территориаль зонага каравы турындагы законнар таләбе нигезендә территориаль зона жир кишәрлегенә бер өлешенә карата (шул исәптән жирдән бердәм файдалануның аерымланган кишәрлегенә карата) билгеләнә алмый. Территориаль зонаның жир кишәрлегенә бер өлешен фактта яисә планлаштырылган файдалануга туры килә торган шәһәр төзелеше регламенты рөхсәт ителгән файдалану төрләренә, жир кишәрлекләренә иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыкларының

һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын калган (зуррак) өлешенә реконструкцияләүнең чик параметрларының туры килмәвә аркасында бөтен жир кишәрлегенә кагыла алмый.

Жир кишәрлегенә бер өлешенән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре территорияль зонаның хокукый статусына ия түгел. Бу территорияләрнең чикләре, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килә торган чикләре ориентир булып торалар һәм тиешле функциональ зоналар һәм жирлекнең генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре нигезендә шәһәр төзелешенә зоналаштыру карталарында күрсәтеләләр.

Шәһәр төзелешенә зоналаштыру карталарында бу территорияләргә билгеләү өчен жир кишәрлегенә бер өлешен фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияль зона индексы кулланыла, ул фактта файдаланылган очракта «-Ф» индексы яисә жир кишәрлегенә бер өлешен планлаштырып файдаланган очракта «-П» индексы белән тулыландырыла.

Шәһәр төзелешенә зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта һәм планлаштырылган файдалануның түбәндәге төрләргә күрсәтелгән:

Ж1-Ф - Ж1 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе

ОД-Ф - ОД зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

ПЗ-Ф - ПЗ зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

КС-Ф - КС зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

СХ3-Ф - СХ3 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

СХ4-Ф - СХ4 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

ЖЗ-П - ЖЗ зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе.

ОД-П - ОД зонасы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе.

Гамәлдәге законнар нигезендә жирләрнең хокукый статусы җайга салынмаган мондый территорияләр, әгәр алар кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудырмаса, чиксез озак яшәргә мөмкин. Жир кишәрлегенә факттагы яисә планлаштырылган өлешенән файдалану территориясендә капитал төзелеш объектларын яңа төзүгә яисә реконструкцияләүгә рөхсәт алу өчен жир кишәрлегенә ыланлау (бүлү яисә аерып чыгару) үткәргә һәм әлегә Кагыйдәләргә территориядән факттагы яисә планлаштырылган файдалануга туры килә торган территорияль зона чикләрен билгеләү өлешендә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Шәһәр төзелешенә зоналаштыру картасында жирләрдән фактта файдалану территориясе буларак шулай ук алар өчен шәһәр төзелешә регламентлары билгеләнми торган урман фонды яисә махсус сакланылучы территорияләр жирләрендәге жир кишәрлекләргә күрсәтелгән мөмкин.

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

27 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

27.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән файдалануга чикләүләр билгеләнә, алар, әгәр жир асты байлыктары турындагы законнарда, һава һәм су законнарында башкасы каралмаган булса, һәм мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчмәсез мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) алардан файдалануны чиклиләр яисә тыялар һәм (яисә) территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар билгеләү максатларына туры килми торган эшчәнлекнең башка төрләрен гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлекләреннән файдалануны чиклиләр яисә тыялар.

2) территориянең махсус шартлары булган зоналар төрләренә тулы исемлеге Россия Федерациясе Жир кодексының 105 статьясында китерелгән.

3) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр федераль законнар нигезендә күләмнәре һәм (яисә) чикләре федераль законнар таләпләре нигезендә рәсми рәвештә билгеләнгән территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә була. Жирлекләреннән, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналарның үлчәмнәрен һәм (яисә) чикләрен, аларның вәкаләтләренә керми торган зоналарны билгеләү хокукын билгели алмыйлар.

Шуңа ярашлы рәвештә әлегә кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән зоналар – чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- билгеләүгә планлаштырыла торган зоналар – чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле зоналар беркетелгән үлчәмнәргә һәм чикләренә билгеләүнең бер мәгънәле кагыйдәләренә (критерийларына) ия;

- ориентирлы – чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, законнар нигезендә билгеләнергә тиешле, әмма беркетелгән үлчәинәре һәм чикләре билгеләүнең бер мәгънәле кагыйдәләре (критерийлары) булмаган зоналар; мондый зоналар өчен закон дәрәжәсендә бары тик ориентир үлчәмнәре генә билгеләнгән, алар мондый зоналарның чикләре билгеләнгән очракта әйләнә-тирә мохиткә йогынты дәрәжәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткөрү юлы белән төгәлләштерелгәргә тиеш.

4) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә мәҗбүри тәртиптә күрсәтелә.

5) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук федераль законнарда һәм Россия Федерациясе норматив хокукый актларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен билгеләүнең беркетелгән үлчәмнәре һәм бер мәгънәле кагыйдәләре билгеләнгән гамәлдәге объектларга карата территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар билгеләүгә планлаштырыла торган зоналарның чикләре күрсәтелгәргә мөмкин.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбаүткәргечләр, элемент линияләре) саклау зоналары һәм минималь ераклык зоналары, автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм жир өсте су объектларының яр буе саклык полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән очракта, бу чикләре аларны территориянең

махсус шартлары булган рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан аерып торучы махсус шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Мондый зоналарның чикләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтү һәм бу зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү мәгълүмати-белешмә характерында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләү өчен планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориянең махсус шартлары булган зоналарның ориентир чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре әлеге зоналардагы жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләргә суд тәртибендә дөгъва белдерергә хокуклы.

б) территориядән файдалануның аерым шартлары булган ориентирлы зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелми, чөнки алар чиста ориентирлы характерда һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның яқынча чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән очракта, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре суд тәртибендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр өлешендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

Ориентирлы зоналарга федераль законнар таләпләре нигезендә билгеләнмәгән предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары, су белән тәмин итү чыганақларының санитар саклауның икенче һәм өченче пояслары зоналары, су басу һәм су бастыру зоналары, тапшыручы радиотехник объектны чикләү зоналары, территориянең махсус шартлары булган зоналарның һәм ярдәмче зоналарның башка төрләре керә, алар өчен федераль законнар нигезендә зоналар үлчәме исәп-хисаплар һәм (яисә) натураль тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиеш

7) «Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның түбәндәге төрләре билгеләнгән яисә билгеләнергә тиеш:

- эчә торган һәм хужалык-көнкүреш сулары белән тәмин итү чыганақларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, жир өсте су объектларының яр буге саклык полосалары;
- электр челтәре хужалыгы объектларының саклык зоналары;
- элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклык зоналары;
- газ бүлү челтәрләренең саклык зоналары;
- ятмаларны төзекләндерү объектларының саклык зоналары;
- магистраль торбаүткәргечләрне саклау зоналары һәм алардан минималь ераклык зоналары;
- предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклык зоналары.

27.2. Су белән тәмин итү чыганақларын санитар саклау зоналары

Су белән тәмин итү чыганақларын санитар саклау зоналарының төрләре һәм үлчәмнәре «Су белән тәмин итү чыганақларын һәм хужалык-эчү билгеләнешендәге суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

Әлеге СанПиН кагыйдәләре су белән тәмин итү чыганақларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрнең санитар саклык зоналарын (ССЗ) оештыруга һәм эксплуатацияләүгә санитар-эпидемиологик таләпләрне билгели.

ССЗ өч пояс составында оештырыла: беренче пояс (катгый режимлы) су алу жайланмалары, барлык су алу корылмалары һәм су үткәру каналы урнашкан территорияне үз эченә ала. Аның максаты – су алу урынын һәм су алу корылмаларын очраклы яки аңлы рәвештә пычратудан һәм зарарланудан саклау. Икенче һәм өченче пояслар (чикләүләр

пояслары) су белән тәмин итү чыганагы пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне үз эченә ала.

Жир асты суларын алу корылмалары сәнәгать предприятиеләре һәм торак төзелеше территориясеннән читтә урнашырга тиеш. Сәнәгать предприятиесе яки торак төзелеше территориясендә урнашу тиешле нигездә булырга мөмкин. Беренче пояс чиге су алу жайланмасыннан кимендә 30 м ераклыкта – сакланган жир асты суларын кулланганда һәм кимендә 50 м ераклыкта – тиешенчә сакланылмаган жир асты суларын кулланганда билгеләнә.

Жир асты суларын алу корылмалары төркеменә беренче ССЗ поясы чиге кырый скважиналардан кимендә 30 һәм 50 м ераклыкта булырга тиеш.

ССЗ беренче поясы территориясе өслек агымын аннан читкә агызып җибәрү өчен планлаштырылган, яшелләндерелгән, коймалап алынган һәм сак белән тәмин ителгән булырга тиеш. Корылмаларга бара торган юллар каты өслекле булырга тиеш.

Төзелешнең су үктәрү корылмаларын эксплуатацияләү, үзгәртеп кору һәм киңәйтүгә турыдан-туры кагылышы булмаган барлык төрләр, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбаүткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналары урнаштыру, кешеләрне яшәтү, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар ташландык суларны көнкүреш яки эшчәнлек канализациясенә иң якин системасына яки санитар саклык зонасындагы беренче поястан читтә икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып урнаштырылган жирле чистарту корылмалары станцияләренә агыза торган канализация белән җиһазландырылырга тиеш.

Искәрмәле очрақларда, канализация булмаса, санитар саклык зонасының беренче поясы территориясе пычрануга юл куймый торган урыннарда урнашкан, нәжесләрне һәм көнкүреш калдыкларын кабул итү өчен, аларны чыгарганда су үткәрми торган корылмалар төзелергә тиеш.

Санитар саклык зонасының беренче поясында урнашкан су үткәрү корылмалары скважина очлыклары һәм скважина авызлары, резервуарларның люклары һәм агызу торбалары һәм насосларга су тутыру жайланмалары пычрану мөмкинлеген калдырмауны исәпкә алып җиһазландырылырга тиеш.

Су алу корылмаларының барысы да су алу корылмасын проектлаганда һәм санитар саклык зонасы чикләрен нигезләгәндә каралган проект җитештерүчәнлегендәге су алу корылмасын эксплуатацияләгәндә фактик дебитның туры килүенә системалы тикшерү уздыру аппаратурасы белән җиһазландырылырга тиеш.

Санитар саклык зонасының икенче поясы чиге гидродинамик исәпләүләр белән билгеләнә, икенче поястан читтә су йөртүчән катламга керә торган микроб пычранулары су алу жайланмасына барып җитмәвенә бәйле шартлардан чыгып билгеләнә.

Су катламын химик пычратулардан саклау өчен билгеләнгән санитар саклык зонасының өченче поясы чиге шулай ук гидродинамик исәп-хисаплар белән билгеләнә.

Санитария саклык зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

- Яңа скважиналарны бораулау һәм яңа төзелешнең туфрак катламын бозуга бәйле эшләре дөүләт санитар-эпидемиология күзәтчеләге үзәге белән мәҗбүри килештереп гамәлгә ашырыла;

- эшкәртелгән суларны жир асты горизонтларына кертү, каты калдыкларны жир астына җыю һәм жир асты байлыктарын эшкәртү;

- жир асты суларын химик пычрату куркынычын тудыра торган ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, сәнәгый агынты туплагычларын, шлам саклагычларын һәм башка объектларны урнаштыру;

Мондый объектларны санитар саклык зоналарының өченче поясы чикләрендә урнаштыру бары тик якланган жир асты суларыннан файдаланганда гына, сулы горизонты саклау буенча махсус чаралар үтәү шарты белән, геологик контрольлек органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән дөүләт санитар-эпидемиология күзәтчеләге үзәгенә санитар-эпидемиология бәяләмәсе булган очракта гына рөхсәт ителә.

Икенче пояс чикләрендә шулай ук түбәндәгеләр дә тыела:

- зиратлар, үлөт базлары, урыннарда санитария шартларын яхшырту кырлары, фильтрлаштыру кырлары, тирес саклау урыннары, силос траншеялары, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләре һәм жир асты суларын микроб белән пычрату куркынычы тудырган башка объектларны урнаштыру;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп кулланудагы урманнарны кисү һәм үзгәртеп кору.

27.3. Су саклау зоналары, жир өсте су объектларының яр бие саклык полосалары

Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясы нигезендә Су саклау зоналары дингезләреннән, елгаларның, инешләреннән, каналларның, күлләреннән, сусаклагычларның яр сызыгына (су объекты чикләренә) тоташкан территорияләрдән гыйбарәт һәм алар өчен күрсәтелгән су объектларын пычратуны, чүпләүне, ләм утыруны һәм аларның суларын сактыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә территорияләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган яр бие саклык полосалары билгеләнә.

Шәһәрләр һәм башка торак пунктлар территорияләреннән читтә елгаларның, инешләреннән, каналларның, күлләреннән, сусаклагычларның су саклау зонасы киңлегенә һәм аларның яр бие саклык полосасы киңлегенә тиешле яр сызыгы урнашкан урыннан (су объекты чикләреннән) билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләреннән су саклау зонасының киңлегенә аларның чыганаclarыннан елгалар яисә инешләр өчен түбәндәгә озынлыкта билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан алып - 200 метрдан артыграк.

Елга, инешнең чишмә башынан тамагына кадәр озынлыгы 10 километрдан да кимрәк булган су саклау зонасы яр бие саклык полосасына туры килә. Елга, инеш башланган урыннар өчен су саклау зонасының радиусы 50 метр күләмендә билгеләнә.

Күлнең, сусаклагычның су саклау зонасының киңлегенә, сазлык эчендә урнашкан күлдән яисә акваториясе 0,5 квадрат километрдан кимрәк булган күлдән, сусаклагычтан тыш, илле метр күләмендә билгеләнә. Су агымында урнашкан сусаклагычның су саклау зонасы киңлегенә әлегә су агымының су саклау зонасы киңлегенә тигез итеп билгеләнә.

Яр бие саклык полосасының киңлегенә су объекты ярының авышлыгына карап билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яисә 0 °C м тәшкит итә, 3 °C кадәр авышлык өчен 40 м һәм 3 °C авышлык өчен – 50 м һәм күбрәк.

Сазлык чикләрендә урнашкан агып үтүче һәм агып төшүче күлләр һәм тиешле су агымнары өчен яр бие саклык полосасының киңлегенә 50 метр күләмендә билгеләнә.

Балыкларның яшәү тирәлегенә, үрчү, уылдык чәчү, май жыю урыннары, аеруча кыйммәтле су биологик ресурсларының (күрсәткечләреннән берсе булганда) миграция юллары булган һәм (яисә) су биологик ресурсларының мондый төрләрен һәм аларның яшәү тирәлеген балык алу (тоту), саклау өчен файдаланыла торган елганың, күлнең, сусаклагычның яр бие саклык полосасының киңлегенә яр бие авышлыгына бәйсез рәвештә 200 метр күләмендә билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә түбәндәгеләр тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын арттыру максатларында агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратлар, үлөт базлары, житештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, агулы, агулый торган матдәләренә (исемлегенә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана торган дингез портлары территорияләрендә аммиак, метанол, аммиак селитрасы һәм

калий нитратын махсус саклагычларыннан тыш, яр буге саклык полосаларыннан читтә) урнаштыру, радиоактив калдыкларны күмү пунктлары, шулай ук территорияне балык хужалыгы әһәмиятендәге су объектлары суларында рөхсәт ителә торган иң чик концентрацияләре билгеләнмәгән пычраткыч матдәләр белән пычрату;

- зарарлы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;

- транспорт чаралары белән хәрәкәт итү һәм аларны туктатып калдыру (махсус транспорт чараларыннан тыш), аларның каты япмалы махсус жиһазландырылган юллардан һәм урыннарда хәрәкәт итүе һәм тукталып торуы искәртмә булып тора;

- ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын төзү һәм үзгәртеп кору (ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары, шул исәптән аз сыешлы суднолар кую өчен базалар (корылмалар), Федераль куркынычсызлык хезмәте органнары объектлары территорияләрендә урнашкан очраклардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен файдаланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен төзү һәм үзгәртеп кору; транспорт чараларын юу;

- пестицидлар һәм агрохимикатларны саклау (яр буге саклык полосалары чикләреннән читтә дингез портлары территорияләрендә махсус саклагычларда агрохимикатлар саклаудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- агынты суларны, шул исәптән дренаж суларын агызу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару «Жир асты байлыклары турында» 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы Россия Федерациясе Законының 19¹ статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә тауда бүлеп бирелгән һәм (яки) геологик бүлеп бирелгән жирләрдәге жир асты байлыклары турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үзләренә бирелгән чикләрдә файдалы казылмаларның башка төрләрен эзләү һәм чыгаруны гамәлгә ашыра торган жир астыннан файдаланучы затлар тарафыннан башкарылган очраклардан тыш).

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны саегудан саклауны тәмин итә торган корылмалар белән су законнарына һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарда ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәмин итә торган корылма төрен сайлау пычраткыч матдәләренә, башка матдәләренә һәм микроорганизмнарны агызуның әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә билгеләнгән мөмкин нормативларын үтәү кирәклеген исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләмләнүдән һәм суларның саегуыннан саклауны тәмин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашыла:

- үзәкләштерелгән су агызу системалары (канализация), үзәкләштерелгән явым-төшем суларын агызу системалары;

- агып төшүче суларны үзәкләштерелгән су агызу системаларына (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) агызу (ташлау) корылмалары һәм системалары, әгәр алар мондый суларны кабул итү өчен каралган булса;

- әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып, агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр, кар, үтеп кәргән жир асты суларын, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны чистартуны тәмин итә торган локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук агып төшүче суларны (шул исәптән яңгыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, сиптерү-юу һәм дренаж суларын) су үткәргән торган материаллардан эшләнгән су жыю җайланмаларына жиберү (агызу) корылмалары һәм системалары;

- су объектларын һәм аларга яқын территорияләре нефтьнең һәм нефть продуктарының агып төшүеннән һәм әйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтыдан саклауны тәмин итә торган корылмалар.

Гражданның үз ихтыяжлары өчен бакчачылыкны яисә яшелчәчелекне алып барган, Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агып төшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган территорияләргә карата аларны мондый корылмалар белән жиһазландырган һәм (яисә) Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясындагы 16 өлешенә 1 пунктында күрсәтелгән системаларга тоташтырган мизгелгә кадәр су үткәрми торган материаллардан әзерләнгән, әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмаучы су жыю жайланмаларын куллану рәхсәт ителә.

Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм саклык урманнары, урманнарның махсус саклык кишәрлекләре биләгән территорияләрдә, Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясындагы 15 өлешендә билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән, урман законнарында билгеләнгән саклык урманнарының хокукый режимында, урманнарның махсус саклык кишәрлекләренең хокукый режимында каралган чикләүләр дә гамәлдә була.

Агрехимикатлар, аммиак, метанол, аммиак селитрасы һәм калий нитраты махсус саклагычларын төзү, реконструкцияләү һәм эксплуатацияләү мондый саклагычларны су объектларын пычратуны булдырмый торган корылмалар һәм системалар белән жиһазлау шарты белән рәхсәт ителә.

Яр бие саклык полосалары чикләрендә Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясындагы 15 өлешендә билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләре сөрү;
- юыла торган грунт катламнарын урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр сызыгы (су объекты чиге) буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр бие полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр бие полосасының киңлеге 20 метр тәшкит итә, каналларның яр бие полосасыннан, шулай ук чишмә башыннан тамагына кадәр озынлыгы 10 километрдан артмаган елгалар һәм инешләрдән тыш. Каналларның, шулай ук чишмә башыннан тамагына кадәр озынлыгы ун километрдан артмаган елгаларның һәм инешләренең яр бие полосасының киңлеге 5 метр тәшкит итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буйлары күрсәтелми.

Һәр гражданин уртак файдаланудагы су объектларының яр бие полосаларыннан хәрәкәт итү һәм алар янәшәсендә булу, шул исәптән һәмәскәрлек балыкчылыгы һәм йөзүче чараларны ярга чыгаруны гамәлгә ашыру өчен (механик транспорт чараларыннан файдаланмыйча) файдаланырга хокуклы.

Яр бие полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

27.4. Электр челтәре хужалыгы объектларының саклык зоналары

Электр челтәре хужалыгы объектларының саклык зоналары Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Электр челтәре хужалыгы объектларының саклык зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү тәртибе турында» 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары нигезендә гамәлдәге электр челтәре хужалыгы линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәмин итү өчен билгеләнә.

Электр тапшыруның һава линияләре буйлап саклык зоналары жир кишәрлеге өслегенә һәм һава киңлегенә (электр тапшыруның һава линияләре терәкләре биеклегенә туры килә торган биеклектә) бер өлеш рәвешендә урнаштырыла, ул электр тапшыру линиясенә ике ягында да кырый чыбыклардан читкә тайпылмыйча торган параллель вертикаль ясылыклар белән чикләнә:

- 1 кВ кадәр - 2 м;

- 1 алып 20 кВ кадәр - 10 м;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 150, 220 кВ - 25 м;
- 300, 500 кВ - 30 м;
- 750 кВ - 40 м;
- 1150 кВ - 55 м.

Шулай ук саклау зоналары билгеләнә:

- электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап-жир асты кишәрлеге астында урнашкан жир асты кишәрлеге (электр тапшыруның кабель линияләрен салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлеккә) өслегенә кырый кабельләрдән 1 метр ераклыкта электр тапшыру линиясенә ике ягындагы параллель вертикаль яссылыклар белән чикләнгән өлеше рәвешендә (тротуарлар астындагы шәһәрләрдә көчәнеше 1 киловольтка кадәр булган кабель линияләрен узганда – биналар һәм корылмалар ягына 0,6 метрга һәм урамның машина йөрү өлеше ягына 1 метрга);

- электр тапшыруның су асты кабель линияләре буйлап – кырый кабельләрдән линиянең ике ягында да 100 метр ераклыктагы вертикаль яссылыклар белән чикләнгән су өслегенән төбәнә кадәр су пространствосы рәвешендә;

- сулыклар (елгалар, каналлар, күлләр һ.б.) аша электр тапшыруның һава линияләре кичүләре буйлап – суднолар йөри торган сулыклар өчен читкә тайпылмаган хәлдә, кырый чыбыклардан электр тапшыру линиясенә ике ягында да торучы вертикаль яссылыклар белән чикләнгән сулыкларның су өслегендәге һава пространствосы рәвешендә (электр тапшыруның һава линияләре терәкләре биеклегенә туры килә торган биеклеккә), суднолар йөрми торган сулыклар өчен – электр тапшыруның һава линияләре буйлап саклау зоналарын билгеләү өчен каралган ераклыкта;

- подстанцияләр тирәсендә – жир кишәрлеге өслегенә һәм һава пространствосының (подстанциянең иң югары ноктасы биеклегенә туры килә торган биеклеккә) әлеге документның «а» пунктчасында күрсәтелгән ераклыкта подстанциянең иң югары көчәнеш классына карата подстанция киртәсенә барлык якларынан читтә торган вертикаль яссылыклар белән чикләнгән өлеше рәвешендә.

Саклык зоналарында электр хужалыгы объектларының иминлекле эшләвен бозарга мөмкин булган, шул исәптән аларның жимерелүенә яисә юкка чыгуына китереп чыгарырга һәм (яки) гражданның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яки юридик затларның мөлкәтенә зыян китерергә мөмкин булган, шулай ук экологиягә зыян салырга һәм янгынар китереп чыгарырга мөмкин булган теләсә нинди эшләрне башкару тыела, шул исәптән:

а) электр тапшыру буенча һава линияләре үткәргечләренә һәм баганаларына предметлар атарга, шулай ук электр тапшыру буенча һава линияләре баганалары буйлап үрмәләп менәргә;

б) сакламыйча һәм (яисә) төземичә, электр челтәре хужалыгы объектларына зыян китерү куркынычы яңый торган эшләр башкарырга, хезмәт күрсәтүче персоналның һәм техниканың электр энергетикасы объектларына керүенә, шул исәптән электр энергетикасы объектлары жиһазларын, биналарын һәм корылмаларын эксплуатацияләүне тәмин итү максатларында керү юлларына һәм подъездларга мондый керү өчен кирәкле норматив-техник документлар таләпләре нигезендә электр энергетикасы объекты чиге буена аварияләрне бетерү һәм алардан килгән зыяннарны бетерү буенча эшләр башкаруга комачауларга мөмкин булган объектлар һәм предметларны урнаштырырга;

в) бүленеш корылмалары һәм подстанцияләренәң әйләндереп алынган территорияләре чикләрендә һәм биналарында булырга, бүленеш корылмаларының һәм подстанцияләренәң ишекләрен һәм люкларын ачарга, электр челтәрләрен яңача тоташтыруны һәм тоташтыруны башкарырга (әлеге таләп билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкаручы хезмәткәрләргә кагылмый), кертү һәм бүлү жайланмаларының, подстанцияләренәң, электр тапшыру буенча һава линияләренәң саклык зоналары чикләрендә, шулай ук электр тапшыру буенча кабель линияләренәң саклык зоналарында учак ягарга;

г) чүплекләр урнаштырырга;

д) суга торган механизмнар белән эшләр башкарырга, 5 тоннадан авырлыклы әйберләр ташларга, зәһәр һәм тутык матдәләрен һәм ягулык-майлау материалларын ташлау һәм бушату рөхсәт ителми (электр тапшыру буенча җир асты кабель линияләренең саклык зоналарында);

е) кисәтү һәм мәгълүмати билгеләрне (яисә электр энергетикасы объектларына төшерелгән кисәтү һәм мәгълүмати язмаларны) җыярга, юк итәргә, күчерергә, күмәргә һәм зарарларга;

ж) электр челтәрләрендә күчерүләр һәм тоташтырулар башкарырга (күрсәтелгән таләп билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль хезмәткәрләргә кагылмый);

з) җир кишәрлекләреннән коралларны яки сугыш кирәк-яракларын файдалануга, житештерүгә, ремонтлауга яисә юкка чыгаруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган сынау полигоннары, коралларны юк итү һәм калдыкларны күмү урыннары сыйфатында файдалануны гамәлгә ашырырга.

9. Көчәнеше 1000 вольттан артык булган электр челтәрләре хужалыгы объектлары өчен билгеләнгән саклык зоналарында, әлеге Кагыйдәләрнең 8 пунктында каралган эшләрдән тыш, тыела:

а) теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материалларын туплау яки урнаштыру;

б) балалар өчен һәм спорт майданчыклары, стадионнар, базарлар, сәүдә нокталары, кыр станнары, терлек өчен жәйләүләр, гаражлар һәм машиналарның һәм механизмнарның барлык төрләре өчен тукталышлар ясау, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкармаучы кешеләрне күпләп туплый торган теләсә нинди чараларны уздыру (электр тапшыру буенча һава линияләренең саклык зоналарында);

в) теләсә нинди очкыч аппаратлардан файдалану (очыртып жибөрү), шул исәптән һава елланнарын, очкыч аппаратларның спорт модельләрен (электр тапшыру буенча һава линияләренең саклык зоналарында);

г) суднолардан якорьлар ташлау һәм аларның бирелгән якорьлар, чылбырлар, лотлар, сөйрәткеләр һәм трал белән узуын гамәлгә ашыру (электр тапшыру буенча су асты кабель линияләре урнашкан саклык зоналарында);

д) краннарының уклары күтәртелгән килеш судноларның һәм башка механизмнарның узып китүен гамәлгә ашыру (электр тапшыру буенча һава линияләренең саклык зоналарында);

е) 330 кВ һәм аннан югарырак проект номиналь көчәнеш классы булган электр тапшыруның һава линияләре белән кисешкән урыннарда (бары тик электр тапшыруның һава линияләренең саклау зоналарында) автомобиль юлларында транспорт чараларын туктатуны гамәлгә ашырырга;

ж) реклама конструкцияләрен урнаштырырга.

27.5. Элемтә линияләренең һәм корылмаларының саклык зоналары

Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Россия Федерациясе элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында» 1995 елның 9 июнендәге 578 номерлы карары нигезендә файдалануның махсус шартлары булган саклык зоналары түбәндәгеләр өчен билгеләнә:

- урмансыз урыннарда торак пунктларынан читтә урнашкан элемтәнең җир астындагы кабель һәм һава линияләре һәм радиофикация линияләре өчен, – әлеге линияләр буйлап урнашкан җир кишәрлекләре рәвешендә, алар элемтәнең җир астындагы кабеле трассасыннан яки элемтәнең иң кырый һава үткәргечләреннән һәм радиофикация линияләреннән һәр яклап кимендә 2 метр торучы параллель турылар буларак билгеләнә;

- элемтәнең диңгездәге кабель линияләре һәм суднолар йөри торган һәм сал агыза торган елгалар, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша узганда элемтә кабельләре өчен, – су өслегеннән су төбенә кадәр бөтен тирәнлегә буенча су тирәлеген

тәшкил итүче кишәрлек рәвешендә, ул диңгездәге кабель трассасыннан һәр ягыннан 0,25 диңгез миленә тигез булган ераклыкта яки елгалар, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) кичүендә һәр ягыннан 100 метрга тигез булган ераклыкта торучы параллель өслекләр буларак билгеләнә;

- жи́р өслегендә һәм жи́р астында элементнең кабель линияләрендә хезмәт күрсәтелми торган ток көчәйткеч һәм регенерация пунктларында, – жи́р кишәрлекләре рәвешендә, алар көчәйткеч һәм регенерация пунктлары урнашкан үзәктән яки алар тирәли вал салыну чикләреннән кимендә 3 метр ераклыкта һәм жи́ргә беркетү контурларыннан кимендә 2 метр ераклыкта торучы йомык линияләр белән билгеләнә.

Юридик яки физик затның жи́р кишәрлегендә элемент линиясенә яисә радиофикация линиясенә саклык зонасында грунт ачуга бәйлә барлык төр эшләренә башкаруга (0,3 метрдан артмаган тирәнлеккә сөрүдән тыш) заказ бирүче (төзүче) әлеге элемент линиясә яисә радиофикация линиясә карамагында булган предприятиедән язмача ризалык алырга тиеш.

Элемент һәм радиофикация линияләре трассаларындагы саклык зоналарының жи́р мөйданы, карар белән билгеләнгән һәм элемент һәм радиофикация линияләренә сакланьшын тәэмин итә торган чикләүләренә исәпкә алып, Россия Федерациясә жи́р законнары нигезендә юридик һәм физик затлар тарафыннан файдаланыла.

Элемент линияләре һәм радиофикация элементләре белән эш итүче предприятиеләргә саклык зоналарында түбәндәгеләр рөхсәт ителә:

а) үз хисабыннан юллар, килә торган юллар, күперләр һәм элемент линияләренә һәм радиофикация линияләренә эксплуатацияле хезмәт күрсүтү өчен кирәкле башка корылмаларны жи́р милекчеләре (жи́р хужалары, жи́рдән файдаланучылар, арендаторлар) белән килештерелгән шартларда төзү, соңгылары әлеге предприятиеләргә элемент корылмаларына эксплуатацияле хезмәт күрсәтү өчен шартлар тудырудан баш тартырга хокукы түгел;

б) элемент линияләрен һәм радиофикация линияләрен ремонтлау өчен, алга таба күмеп, чокырлар, траншеялар һәм нигез чокырлары казу;

в) урман биләмәләре аша уза торган элемент линияләрендә һәм радиофикация линияләрендә аварияләр булганда, алга таба билгеләнгән тәртиптә агач кисү билетларын (ордерларын) биреп һәм әлеге линия трассаларына янәшә урнашкан жи́рләрдә алга таба кисү калдыкларын чистарту шарты белән аерым агачларны кисеп ату.

Саклык зоналары чикләрендә элемент линияләреннән яисә радиофикация линияләреннән файдаланучы предприятиеләр вәкилләренә язма ризалыгыннан һәм катнашуыннан башка тыела:

а) төрле төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен, жи́р казу механизмнары белән туфракны планлаштыруны (ком барханнары зоналарынан тыш) һәм жи́р эшләрен (0,3 метрдан артмаган тирәнлеккә сөрүдән тыш) башкарырга;

б) скважиналар бораулау, шурфовкалау, туфрак пробалары алу, шартлату эшләрен башкару белән бәйлә геологик төшерү, эзлү, геодезия һәм башка эзләнү эшләрен башкарырга;

в) агач утыртырга, кыр станнары урнаштырырга, терлек асарга, материаллар, азык һәм ашламалар тупларга, учаклар яндырырга, ату урыннары оештырырга;

г) автотранспорт, тракторлар һәм механизмнарның юллары һәм тукталышлары урнаштырырга, һава элемент линияләре һәм радиофикация линияләре чыбыклары астында габаритсыз йөкләр ташырга, каналлар (арыклар) төзүгә, киртәләр һәм башка киртәләр ясарга;

д) суднолар, баржалар һәм йөзүче краннар кую өчен причаллар ясарга, төяү-бушату, су асты-техник, төпне тирәнәйтү һәм жи́р суырту эшләрен башкарырга, балык тоту участкаларын бүлөп бирергә, балык, башка су хайваннарын, шулай ук су үсемлекләрен су төбәндәге балык тоту кораллары белән тотарга, су эчертү урыннары оештырырга, боз ватарга һәм боз эзерләргә. Судноларга һәм башка йөзү чараларына якорь ташлау, аерым якорьлар, чылбырлар, лотлар, волокушлар һәм траллар белән узу тыела;

е) элемент линияләренә һәм радиофикация линияләренә хәвефле йогынты ясыя торган электр тапшыру линияләрен, радиостанцияләренә һәм башка объектларны төзөргә һәм реконструкцияләргә;

ж) жир асты коммуникацияләрен һәм коррозияне үтүче кабельле элемент линияләрен исәпкә алмыйча сакларга.

Элемент линияләренә һәм радиофикация линияләренә нормаль эшен бозарга мөмкин булган һәртөрле гамәлләр башкару тыела, аерым алганда:

а) заказчылар (төзүчеләр) тарафыннан линияләренә алдан алып чыкмыйча һәм элемент корылмаларын, линияләренә һәм радиофикация корылмаларын әлеге линияләр һәм корылмалар карамагында булган предприятиеләр белән килештермичә, элемент кабельләре салынган, һава элемент линияләре һәм радиофикация линияләре баганалары куелган, радиореле станцияләренә техник корылмалары, кабель әржәләре һәм бүлү тартмалары урнаштырылган биналарны һәм күперләренә сүтеп реконструкцияләргә, коллекторларны, метрополитен һәм тимер юл туннельләрен үзгәртеп корырга;

б) жир асты элемент линияләре трассаларын күмәргә, бу трассаларда вакытлыча складлар, химик актив матдәләр агызу урыннары һәм сәнәгать, көнкүреш һәм башка калдык чүплекләре урнаштырырга, үлчәү, сигнал, кисәтү билгеләрен һәм телефон коеларын ватарга;

в) хезмәт күрсәтелми торган көчәйтү һәм регенерация пунктларының (жир өсте һәм жир асты) һәм радиореле станцияләренә, телефон канализациясенә кабель коеларының, бүлү шкафларының һәм кабель әржәләренә ишекләрен һәм люкларын ачарга, шулай ук элемент линияләренә тоташтырга (бу линияләргә хезмәт күрсәтүче затлардан тыш);

г) элемент линияләре трассаларын, аларга техник персоналның ирекле керүенә комачаулап, киртәләргә;

д) элемент хезмәтләренән файдалану максатларында абонент телефон линиясенә һәм радиофикация линиясенә үз белдегә белән тоташтырга;

е) элемент һәм радиофикация корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләр башкарырга (һава элемент линияләренә терәкләрен һәм арматурасын зарарларга, чыбыкларны өзәргә, аларга чит предметлар ташларга һ.б.).

27.6. Газ бүлү чөлтәрләренә саклау зоналары

Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Газ бүлү чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында» 2000 елның 20 ноябрәндәгә 878 номерлы карары нигезендә газ бүлү чөлтәрләре өчен түбәндәгә саклау зоналары билгеләнә:

а) тышкы газүткөргеч трассалары буйлап - газүткөргечнең һәр ягынан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы линияләр белән чикләнган территория рәвешендә;

б) газүткөргеч трассасын билгеләү өчен бакыр чыбык кулланылганда, полиэтилен трубалардан ясалган жир асты газүткөргеч трассалары буйлап - үткөргеч ягынан газүткөргечнең һәр ягынан 3 метр ераклыкта уза торган шартлы линияләр белән чикләнган территория рәвешендә һәм кара-каршы яктан - 2 метр;

в) мөңгә туң ятучы грунтларда, трубаларның материалына бәйсез рәвештә, тышкы газүткөргеч трассалары буйлап - газүткөргечнең һәр ягынан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы линияләр белән чикләнган территория рәвешендә;

г) аерым торучы газ көйләү пунктлары тирәли - әлеге объектлар чикләренән 10 метр ераклыкта уздырылган йомык линия белән чикләнган территория рәвешендә. Биналарга терәп төзелгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

д) суднолар йөри торган һәм сал агыза торган елгалар, күлләр, су саклагычлар, каналлар аша су астынан уздырылган газүткөргечләр буйлап - су өслегенән төпкә кадәр газүткөргечнең һәр ягынан 100 м ераклыкта торучы параллель ясылыклар арасында корылган су киндлегенә бер өлеше рәвешендә;

е) урманнар һәм агач-куак үсемлекләре буйлап уза торган поселокара газүткөргеч трассалары буйларында, – газүткөргечнең һәр ягынан 3 м, 6 метр киндлегендәгә ызаннар рәвешендә билгеләнә. Газүткөргечләрнең жир өстендәгә кишәрлекләре өчен агачлар белән

газүткөргөч арасы газүткөргөчнө эксплуатациялөү вакытында агач биеклегеннөн ким булмаска тиеш.

Газүткөргөчлөрнөң саклау зоналарын билгелөгөндө ераклыкларны исөплөү – бер жеппе газүткөргөчлөр өчен – газүткөргөч күчөрөннөн һәм күп жеппе газүткөргөчлөрнөң кырый жеппеләре күчөрлөрөннөн башкарыла.

Норматив ераклыклар объектларның әһәмиятен, газүткөргөч салу шартларын, газ басымын һәм башка факторларны исөпкә алып билгелөнө, ләкин шөһөр төзелеш һәм төзелеш өлкәсөндө башкарма хакимиятнөң махсус вөкалөтлө федераль органы тарафыннан расланган төзелеш нормаларыннан һәм кагыйдөлөрөннөн ким булмаган дәрәжэдө.

Жир асты газүткөргөчлөрө трассалары даими ориентирларга яисө 1,5 метрга кадәр биеклектөгө тимер-бетон баганаларга (шөһөр һәм авыл жирлеклөрөннөн тыш) төшерелгән танып белү билгеләре белән билгелөнө, алар турыдан-туры күрү чиклөрөндө бер-берсеннөн кимендө 500 метрдан да ким булмаган арада, шулай ук газүткөргөчлөрнөң тимер һәм автомобиль юллары белән кисешкән урыннарында, борылышларда һәм һәр газүткөргөч корылмалары (коелар, келәмнөр, конденсат жыючылар, электрохимик саклау жайланмалары һ.б.) янында урнаштырыла. Тану билгелөрөндө газүткөргөчтән ераклык, аның тирөнлегө һәм авария-диспетчерлык хөзмөтө телефоны күрсөтелә.

Танып белү билгеләре төзелеш оешмалары тарафыннан газ бүлү чөлтөрлөрө төзелгән чорда даими ориентирларга куела яки төшерөлө. Алга таба газүткөргөчлөрнөң танып белү билгелөрөн урнаштыру, ремонтлау яки торгызу газ бүлү чөлтөрөнөң эксплуатация оешмасы тарафыннан башкарыла. Билгелөрнө кую трасса уза торган жир кишөрлеклөрөнөң милөкчөлөрө, хужалары яки алардан файдаланучылар белән уртакт акт белән рәсмиләштерөлө.

Газүткөргөчлөрнөң суднолар йөри торган һәм агып китө торган елгалар һәм каналлар белән кисешкән урыннарында икө ярында да газүткөргөч күчөрөннөн 100 м ераклыкта навигация билгеләре куела. Навигация билгеләре газ бүлү чөлтөрөнөң эксплуатация оешмасы тарафыннан су юлларының бассейн идарөләрө һәм суднолар йөрөшө (каналлар идарөләрө) белән килештереп билгелөнө һәм соңгылары тарафыннан лоцман карталарына кертөлө.

Газ бүлү чөлтөрлөрөнөң саклау зоналарына керүчө жир кишөрлеклөрөнө аларның зарарлануын яисө нормаль эксплуатация шартларын бозуны кисөтү максатларында чиклөлөр (йөклөлөр) кертөлө, алар белән түбөндөгөлөр тыела:

- а) торақ-граждан һәм житөштерү билгелөнөшөндөгө объектлар төзөргө;
- б) газ бүлү чөлтөрлөрө урнашкан күперлөрнө, коллекторларны, автомобиль һәм тимер юлларны, бу газүткөргөчлөрнө эксплуатациялөү оешмалары белән килештермичө, алдан чыгармыйча гына сүтөргө һәм реконструкциялөргө;
- в) газ бүлү чөлтөрлөрөн жимерелүдөн саклый торган яр ныгыту корылмаларын, су үткөрү жайланмаларын, жир корылмаларын һәм башка корылмаларны жимерөргө;
- г) газ бүлү чөлтөрлөрөнөң танып белү билгелөрөн, контроль-үлчөү пунктларын һәм башка жайланмаларын күчөрөргө, зарарларга, күмөргө һәм юк итөргө;
- д) чүплеклөр һәм складлар ясарга, кислоталар, тозлар, сөтөлөр һәм башка химик актив матдөлөр эрөмөлөрөн агызырга;
- е) саклау зоналарын коймаларга һәм киртөлөргө, эксплуатация оешмалары персоналаның газ бүлү чөлтөрлөрөнө керүөнө, газ бүлү чөлтөрлөрөнө хөзмөт күрсөтүгө үткөрүгө һәм зарарлануларны бетөрүгө комачуларга;
- ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштызырга;
- з) баз казырга, авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм механизмнары белән туфрақны 0,3 метрдан артык тирөнлеккө казырга һәм эшкөртөргө;
- и) газ көйлөгөч пунктларның, катод һәм дренаж саклау станциялөрөнөң капкаларын һәм ишеклөрөн, жир асты коеларының люкларын ачарга, элемтө, яктырту чараларын һәм телемеханика системаларын электр белән тәэмин итүгө кабызырга яисө сүндөрөргө;
- к) газ бүлү чөлтөрлөрө терөклөрөнө һәм жир өстө газүткөргөчлөрөнө, киртөлөрөнө һәм биналарына чит предметларны, баскычларны ташларга, беркетөргө һәм бөйлөргө, алар буйлап менөргө;
- л) газ бүлү чөлтөрлөрөнө үз белдегөң белән тоташырга.

Югарыда күрсәтелгән чикләүләргә керми торган һәм жир горизонтын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкөртүгә бәйлә булмаган урман хужалыгы, авыл хужалыгы һәм башка эшләр газ бүлү чөлтәренен саклау зонасындагы жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан, эшләр башланьрга кимендә 3 эш көне кала, эксплуатация оешмасына алдан язмача хәбәр итү шарты белән башкарыла.

Газ бүлү чөлтәренен саклау зоналарында жир кишәрлеге өслеген бозу һәм туфрак эшкөртүне 0,3 метрдан артык тирәнлектә башкаручы алдагы пунктларда каралмаган хужалык эшчәнлеге газ бүлү чөлтәренен эксплуатацияләү оешмасының язма рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

27.7. Ятмаларны төзекләндерү объектларының саклау зоналары

Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Нефть һәм газ ятмаларын төзекләндерү. Янғын куркынычсызлыгы таләпләре» кагыйдәләре жыйелмасын раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 302 номерлы боерыгы нигезендә нефть һәм газ ятмаларын төзекләндерү объектларына мөйданчыклардан алып магистраль торбаүткөргечләргә тоташкан урынына кадәр (яисә әзерлек башка мөйданчыкларына кадәр) нефть, газ һәм конденсат транспортының промысел торбаүткөргече керә. Жирлек территориясә буйлап промысел һәм магистраль газ һәм нефть үткөргечләре уза. СП 284.1325800.2016 «Нефть һәм газ өчен промысел үткөргечләре. Эшләрне проектлау һәм житештерү кагыйдәләре» нигезендә промысел нефть үткөргечләренән минималь рөхсәт ителә торган аралар зонасы 75 м күләмендә билгеләнә.

Торбаүткөргечләргә (алар нинди ысул белән салынган булса да) зыян салыну ихтималын булдырмас өчен саклык зоналары билгеләнә. Торбаүткөргечләрне саклау зонасының күләме Россия Дәүләт техник күзәтчелегенен 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган Магистраль торбаүткөргечләрне саклау кагыйдәләре белән билгеләнә һәм 25 м тәшкил итә. Торбаүткөргечләрен саклау зоналарына керә торган жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алынмый һәм алар тарафыннан югарыда күрсәтелгән нормативларны үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләрне башкару өчен файдаланыла.

Нефть скважиналары III класслы хәвефлелектәгә сәнәгать калдыклары барлыкка килү чыганакалары булып тора. Санитар-яклау зонасы СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 туры китереп 300 м тәшкил итә. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 билгеләгән таләпләрне бозып скважиналарның санитар-саклык зоналарына авыл жирлегендә торак төзелешләр территориясә керә.

27.8. Саклау зоналары һәм магистраль торбаүткөргечләрдән минималь ераклык зоналары

Россия Дәүләт техник күзәтчелегенен 1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы карары белән расланган Магистраль торбаүткөргечләрне саклау кагыйдәләре нигезендә магистраль торбаүткөргечләрен саклау зоналарында түбәндәгеләр тыела:

- танып белү һәм сигнал билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын күчерергә, күмәргә һәм ватарга;
- хезмәт күрсәтелми торган кабель элементәсә көчәйтү пунктларының, линия арматурасы узеллары киртәләренен, катод һәм дренаж саклау станцияләренен, линия һәм күзәтү коеларының һәм башка линия жайланмаларының люкларын, капкаларын һәм ишекләрен ачарга, краннарны һәм бикләрне ачарга һәм ябарга, торбаүткөргечләренен элементә, энергия белән тәэмин итү һәм телемеханика чараларын сүндерергә яки кабызырга;
- чүплекләр ясарга, кислота, тоз һәм селте эремәләрен агызырга;
- ярларны ныгыту корылмаларын, суүткөргеч жайланмаларын, торбаүткөргечләрне жимерелүдән, ә янәшәдәгә территорияне һәм тирә-юньне транспортта йөртелә торган

продукцияне авариядән саклый торган жир корылмаларын һәм башка корылмаларны жиимерегә;

- ут кабызырга һәм ачык яки ябык ут чыганакларын урнаштырырга;

- саклау зоналарын киртәләргә яисә коймаларга, торбаүткәргечне һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга яисә алар вәкаләт биргән оешмаларга торбаүткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау эшләрен башкаруда, аларда килеп туган аварияләрне, һәлакәтләрне бетерүдә каршылык күрсәтергә.

Торбаүткәргечләрнең саклау зоналарында торбаүткәргеч транспорты предприятиеләре белән килештермичә түбәндәгеләр тыела:

- теләсә нинди корылма төзү,

- агачлар һәм куаклар утырту, салам жыю, ат бәйләме урнаштыру, терлек асрау, балык тоту участоклары бүлеп бирү, балык, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләр аулау, су эчertү, боз казу һәм әзерләү;

- торбаүткәргеч трассалары аша үтү юллары һәм кичү юллары төзү,

- автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар тукталышлары урнаштыру,

- бакчалар һәм яшелчә бакчалары урнаштыру;

- жирне мелиорацияләү, сугару һәм киптерү системалары төзү;

- ачык һәм жир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләре, грунтны планлаштыру һ.б. башкару;

- скважиналар, шурфлар төзү һәм туфрак үрнәкләреннән тыш, туфрак пробалары алу белән бәйлә геологик төшерү, геологик разведка, эзләү, геодезия һ.б. эзләнү эшләре башкару.

СП 36.13330.2012 «СНиП 2.05.06-85*. Магистраль торбаүткәргечләр» һәм СП 284.1325800.2016 «Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләре проектлау һәм житештерү кагыйдәләре» нигезендә торбаүткәргечләргә кадәр минималь ераклык зоналарында түбәндәгеләрне урнаштыру рөхсәт ителми:

- торақ пунктлар;

- дача йортлары булган күмәк бакчалар;

- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләре;

- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклары;

- файдалы казылмалар эшкәртү карьерлары;

- гаражлар һәм автомобильләр өчен ачык тукталышлар;

- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар һ.б.);

- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнар; гидро-, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;

- суүткәргечләрнең чистарту корылмаларын һәм насос станцияләре;

- саклау күләме 1000 м³ артыграк булган тиз янучан һәм янучан сыеклыклар һәм газ складлары; автозаправка станцияләре һ.б.

27.9. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары

Жирлек территориясендә автозаправка станциясе, вертолет утырту мөйданчыгы, зират, әйләнә-тирә мохитнең торышын, аның пычрануын күзәтү өчен стационар пункт, санитар-саклау зоналары урнаштырылырга тиешле сәнәгать предприятиеләре урнашкан.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-саклык зоналарының күләме һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-саклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Элеге объектларның Россия Федерациясе Баш дөүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 номерлы карары белән расланган СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе» санитар-эпидемиологик кагыйдәләре һәм нормативларе белән билгеләнгән санитар-саклау зоналарының якынча зурлыкларына туры килә торган санитар-

саклау зоналарының якынча чикләре жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянең махсус шартлары булган зоналар чикләре картасында күрсәтелгән (гамәлдәге урыны). Санитар-саклау зоналарының якынча чикләре мәгълүмати-белешмә характерында була һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануга чикләүләр билгеләү өлешендә юридик көчкә ия булмый.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары нигезендә санитар-яклау зоналары кеше яши торган мохиткә (алга таба – объектлар) химик, физик, биологик йогынты чыганакалары булган гамәлдәге, төзелергә планлаштырыла торган, реконструкцияләнә торган капитал төзелеш объектларына карата контурлар артында санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып киткән химик, физик һәм (яки) биологик йогынты объектлары барлыкка килгән очракта билгеләнә.

Санитар-саклау зоналары билгеләнергә тиешле капитал төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәжәләрен объект контуры артында тикшерүләр (үлчәүләр) үткәргә һәм Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегә өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәткә (аның территорияль органнарына) санитар-саклау зонасы билгеләнүе турында тиешле документларны теркәп гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-саклау зонасын билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару турында карарны түбәндәгеләр кабул итә:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегә өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт – санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы хәвефлелек объектларына карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлегә өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территорияль органнары – санитария классификациясе нигезендә III-V класслы хәвефлелек объектларына карата.

Санитар-саклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләүләр мондый зона турында белешмәләр Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертелгән көннән билгеләнгән дип санала.

Санитар-саклау зонасы чикләрендә жир кишәрлекләреннән түбәндәге максатларда файдалану рөхсәт ителми:

- торақ төзелешен, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектларны, ачык типтагы спорт корылмаларын, балалар ялы һәм аларны савыктыру оешмаларын, рекреацион билгеләнештәге зоналарны урнаштыру һәм бакчачылык алып бару өчен;

- дарулар житештерү һәм саклау объектларын, сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималын һәм азык-төлек продукциясен күпләп сату складларын, эчә торган су әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалары комплексларын урнаштыру, әгәр санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы аларга билгеләнгән таләпләр нигезендә мондый чараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерсә, азык-төлек продукциясе сыйфатында киләчәктә файдалану өчен билгеләнгән авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү максатларында жир кишәрлекләреннән файдалану.

28 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр «Махсус сакланылучы

табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 мартындагы 33-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә регламентлана.

«Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә махсус сакланылучы табигать территорияләре юк.

29 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

Мәдәни мирас объектларын саклау «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелдәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкәрләре) турында» 2002 елның 25 июнәдәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, башка норматив хокукый актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәмин итү максатларында билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә, ул күрсәтелгән зоналарда урнашкан проектлана торган зоналар чикләре һәм мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре тасвирламасын, әлеге зоналар чикләрендә жирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган текст һәм карталар (схемалар) рәвешендәге документациядән гыйбарәт.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрен) саклау зоналары турында нигезләмә раслау хакында» 2015 елның 12 сентябрәдәге 972 номерлы карары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 1 апрелдәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукый актлар белән жайга салына.

«Баулы шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә мәдәни мирас объектларының ачыкланган чикләре юк.

XI БҮЛЕК. Территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенең минималь рөхсәт ителә торган дәрәжәсенең исәпләмә күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык өчен территориаль яктан файдалана алуының максималь рөхсәт ителә торган дәрәжәсенең исәпләмә күрсәткечләре

Аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территориаль зона чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылган очракта, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсенең исәпләмә күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориядән файдалана алуының мөмкин булган максималь дәрәжәсенең исәпләмә күрсәткечләре Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Баулы шәһәренең шәһәр төзелешен проектлау нормативлары нигезендә билгеләнә.

